

ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΕΚΣΤΑΙΝ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

(συνέχ. ὄρα προηγ. φυλλ.)

Γ'.

Ἐπί τινος ἐβδομάδας ὁ νέος καλλιτέχνης εἰργάσθη ἀκόπως καὶ μετὰ ἐκτάκτου ζωηρότητος. Ἐπειδὴ τὸ καλλιτέγημά του ἦτο καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας τέλειον ἐν τῇ φαντασίᾳ του, ἐπομένως δὲν εἶχε νὰ ἐπινοήσῃ, ἀλλὰ νὰ ἐκτελέσῃ ὠριμένον ἤδη σχέδιον, ἡ ἐργασία προουῖρε ἐκτάκτως ταχέως. ἐξαιρέσει ἀσημάντου τινὸς γραμμῆς τῶν χειλέων, ἣτις εἶδει νὰ παρασταθῇ ἀρεστετέρα καὶ μᾶλλον παιδικῇ, ὁ Ἀκόντιος περιωρίσθη γραμμὴν πρὸς γραμμὴν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ καλλιτεχνήματός του ἀποτύπωσιν τῆς μορφῆς τῆς Νεαίρας· ἡ μορφή αὕτη ἀνταπεκρίνετο καθ' ὅλοκληρίαν πρὸς τῆς φαντασίας του τὸ ἰνδαλμα. Τελεία μὲν, ἀλλ' ἐν τούτοις ὡς κάλλυ νεκρά, ἡ ἐπανακᾶ μ' πτοῦσα ποιμενίς αὕτη μὲ τὸν θραχὺν αὐτῆς χιτῶνα καὶ τὸ ἡμίγυμον ἄνω σῆμα παρεῖχε θαυμασίως εὐάρεστον, σχεδὸν ἰδυλλιακὴν θέαν καὶ ὁ Χειμῶν, εἰς τὸ εἶδός του πολὺ τιμον πρωτότυπον, διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ μυῶνων παρουσιαζέσθαι ζωηρὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀβρὰν τῆς παιδικῆς φύσιν, λίαν τὸ καλλιτέγημα ἐξείρυσαν.

Ἡ ὁμοίότης τῆς Νεαίρας καὶ τοῦ καλλιτεχνήματος διὰ πάντα μὴ εἰδημονα θεατὴν ἦτο λίαν μικρά, καθ' ὅσον ἡ φαινομενικῶς τοσοῦτον μικρὰ ἐκείνη

τοῦ στόματος παραλλαγὴ ἐδίδεν εἰς τὸ καλλιτέγημα οὐσιωδῶς διάφορον φυσιογνωμίαν, πρὸς τούτοις δὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Νεαίρας ἀπεκρύπτοντο ἐν τῇ παραλλαγῇ τῶν αἰσθημάτων της, ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἀποτυπομένων.

Καὶ αὕτη δὲ ἡ Κορωνίς, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἠδύνατο ἐπ' ἄπειρον νὰ διατηρήσῃ τὸ πρᾶγμα μυστικόν, ἐφρόνει ὅτι δὲν ἠδύνατό τις ν' ἀνγκυωρίσῃ ἐν τῷ καλλιτεχνήματι τὸ πρωτότυπον.

Ἡ Νεαίρα ἠσθάνετο ἐνδόμυχον ἐπὶ τούτῳ χαρὰν. Προσεῖχε πολὺ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς καλῆς της φήμης, καὶ ἂν καὶ προσέφερε πᾶσαν θυσίαν εἰς τὸν γείτονά της, οὐχ ἦν τὸν ἐφρόνει ὅτι τὸ καλλιτερον εἰς πάντοτε καλλίτερον. Οὕτως διέβρυχε τὴν μορφήν, ὅτι παρέστη ὡς πρότυπον ἐπὶ πληρωμῇ· διότι ὅτι τοῦτο ἐπραξέ φιλικῶς καὶ ἐκ καλῆς προαιρέσεως οὐδεὶς ἤθελε πιστεύσει διὰ τὴν ἀνοσιπλόιδαν καὶ αὐλητρίδα. Ἄφ' ἑτέρου εὐτύπει αὐτὴν ὅτι ὁ Ἀκόντιος εἶτε δὲν ἐθεώρησε τὴν μορφήν της ἀξίαν ν' ἀποτυπωθῇ ἄνευ παραλλαγῆς τινος, εἶτε ὅτι τὴν πιστὴν ἀποτύπωσιν δὲν θὰ ἐπέτυχεν, ἂν καὶ ἐστενοχωρήθη. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐβραίνετο αὐτῇ

προδίδον ἔλλειψιν τινα ενδιαφέροντος. Αὐτὴ αὐτῆ, οὕτως ἐφόρει, ᾗθελεν ἀποτυπώσει ἐν τῇ φαντασίᾳ τῆς τὴν μορφήν τοῦ Ἀκοντίου γραμμῆν πρὸς γραμμὴν, ἂν ἦτο ἐγκρατὴς τῆς πλαστικῆς. Ὁ Ἀκόντιος ἂν καὶ πολλαχῶς ἢ Νεαίρα δι' ὑπανηριμῶν ὀμίλησε, περὶ τῆς ἀνομοιότητος ταύτης, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ τὸν λόγον.

Μετὰ δειλῆς ἀνυπομονησίας περιέμενε νῦν ἡ νεανίς τὴν περαιτέρω τοῦ συμπλέγματος τύχην. Ἐν τῷ μαγειρεῖο τῆς Κορωνίδος, κεκρυμμένη, ἤκουσε σχεδὸν μὴ ἀναπνεύουσα τοὺς ἐπαίνους, δι' ὃν ὁ ἱερεὺς τῆς Ἀφροδίτης Μελάνπιος περιέβαλλε τὸ ἔργον δι' ἐκφράσεων ἐγκραδιῶν μὲν, ἀλλὰ καὶ μεμετρημένων. Οἱ ἐπαῖνοι τοῦ ἱερέως ἐφαίνοντο αὐτῇ λίαν γλισχροί. Ὁ Μελάνπιος κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἔπρεπε ν' ἀναγνωρίσῃ, ὅτι ὁ Ἀκόντιος ἦτο ὁ πρῶτος, τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν· ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐνθυμοῦνται καλλιτέχνημα δυνάμενον καὶ πόρρωθεν νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ποιμενίδα. Ἐν μέρει ἦτο ὄντως καλλιτεχνικός ἐνθουσιασμός ὁ πληρῶν τὴν καρδίαν αὐτῆς. Ἦθελε θαυμάσει τὸ ἔργον καὶ ἂν ἀκόμη ἐργάτης αὐτοῦ ἦτο ὁ χαλκεὺς Βεῖος ἢ ὁ ὑπερφίαλος ἀριστοκράτης Κόνων. Ἡ κυρία ὅμως αἰτία δι' ἣν τοσοῦτον παρεδόθη εἰς μόνην ταύτην τὴν ιδέαν, δι' ἣν σχεδὸν ἠμέλει τοῦ ἰδίου ἔργου μεριμνῶσα περὶ τῆς τύχης τῆς ποιμενίδος, εἶχε ἐξαιτίας τὸν τὰς ρίζας αὐτῆς ἦτο ὁ πρὸς τὸν Ἀκόντιον θερμὸς αὐτῆς ἔρωτος. Ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης πρὸ τῆς ἐπαύσεως τοῦ Κόνωνος συναντήσεώς των ὁ νεανίας κατέκτησε τὴν καρδίαν τῆς, καὶ ὅσα ἀνέκρασστος καὶ ἐνδύμουχος ὁ ἔρωτος ἀνεπτύσσετο, τοσοῦτον μείζονα κατὰκτησιν ἐλάμβανε ἐπὶ τε τῶν σκέψεων καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς τῆς Νεαίρας. Ὅσκις ἐβλεπεν αὐτὸν, ἐρυθρὸν ἐκ τοῦ πυρός τῆς ἐργασίας νὰ λαμβάνῃ ἐν τῇ χειρὶ τὴν σφύραν καὶ τὴν σμίλην, θύελλαι διεύχροντο διὰ τῆς καρδίας αὐτῆς, ὃν ὁ Ἀκόντιος οὐδεμίαν εἶχε γνῶσιν. Ἦθελε νὰ γονυπετήσῃ ἐνώπιόν του ᾗθελε νὰ τῷ εἴπῃ

— Φόνευσόν με, ἀλλ' ἐπιθεῖς ἅπαξ τοὐλάχιστον τὰ προσωπίδι σου χειρὶ ἐν φιλήματι ἐπὶ τῶν ἐμῶν, ἅτινα κατατάκει τοῦ στήθους μου ἢ πυρὰ διψῶσα τὸν ἔρωτά σου!

Ὁ Ἀκόντιος βεβουλημένος εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ τοῦ μέλλοντος ἐνύπνια του, ἅτινα ἄνευροπάλει ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ πρώτου τοῦτου καλλιτεχνήματός του, οὐδῶλα προσείχον εἰς τὰς παραδόξους ἐξάψεις τῆς σπανίας ἐκείνης φύσεως. Τὴν ζωρότητα αὐτῆς ἐθεώρει βλαβερὰν φιλίαν ἠσθάνετο εἰδὸς τὴν ἀδελφικῆς πρὸς τὴν παιδίσκην συμπαιθείας ἢ μετ' αὐτῆς ἐπιμιγνίᾳ ἥτο σχεδὸν ἀνάγκη δι'

αὐτὸν, ἐσκέπετο ὅμως ταύτην μετ' ἄκρας ἡρεμίας καὶ ἴνα ἀποπειραθῇ τυχὸν ἐπιπολαίως νὰ φλυαρήσῃ μετ' αὐτῆς ἐρωτικῶς· οὐδέποτε ἐπέτρεπεν αὐτῷ ἡ καλὴ ιδέα ἦν περὶ τῆς παιδίσκης εἶχε.

Περὶ τὴν πρώταν δεκάδα τοῦ Ποσειδεῶνος μηνός, ἦτοι περὶ τὸν χρόνον τῆς χειμερινῆς ἰσημερίας, ὁ Ἀκόντιος ἐξέθετο τὴν ποιμενίδα αὐτοῦ ἐν τῇ ὠρισμένῃ τῶν ἐκθῶν καὶ πόλησιν καλλιτεχνήματων στοῦξ ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Μετὰ περιφύβου καρδίας ἐνεκλείσθη τῇ ἐπιούσῃ ὁ νεανίας ἐν τῷ δωματίῳ αὐτοῦ. Εἰς δούλον, ὃν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Μελάνπιος, ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ διδῇ τοῖς θεωμένοις τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις καὶ νὰ συννενοθῇ περὶ τῆς τιμῆς μετὰ τῶν παρουσιασθησομένων ἀγοραστῶν. Αὐτοὶ οὗτοι δὲν εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀκούσῃ ψευδόμενον ἢ ἐπινοούμενον τὸ ἔργον του. Ἄν καὶ ἐκ τῶν πολλῶν ἐκατοντάδων τῶν ἐπισκεπομένων τὴν ἀγορὰν οὐδεὶς ἦτο γνωστός, ἐνόμιζεν ἐν τούτοις ὅτι πᾶς τις ἠθελεν ἀναγκάσει ἐπὶ τοῦ μετώπου του ὅτι αὐτὸς ἦτο τοῦ ἔργου ὁ πλάστης, οὐ ὁ καθόλου τῆς ἐργασίας ρυθμὸς, καὶ περὶ τούτου ἡ ἐλαχίστη δὲν ἐπετρέπετο ἀμφιβολία, τοσοῦτον τῶν παραδεδωμένων διέφερον. Ἄλλ' ἡ διαφορά αὕτη ἦτο πρόσδος ἢ ὑποσθοδότησις; Ἰδοὺ ἡ ἐρώτησις ἦν νῦν ὁ Ἀκόντιος ἐν τῇ σιγῇ τοῦ ἐργοστασίου του προέβαλλεν ἐκυτῆ καὶ ἀπὸ ἄρας εἶς ὄραν μετὰ ὀλιγωτέρας αὐτοεπιποιήσεως καθ' ἑαυτὸν ἔλυν.

Ἐνθ' οὗτος μετὰ πυρετώδους ἀνησυχίας ἀνέμενον εἰδῆσιν τινα τοῦ δούλου τοῦ Μελάνπιου, ἡ Νεαίρα μετὰ πολλούσης καρδίας ἀπῆλθεν εἰς τὴν στοὰν καὶ ἔστη πλησίον τοῦ καλλιτεχνήματος τὰς κρίσεις τῶν συναγμένων θεατῶν ἀκούουσα. Καίουσαι ἀστραπαὶ ἐξήρχοντο τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ὁσάκις τῶν θεατῶν τις ἐπεχειρεῖ νὰ διαπραγματευθῇ περὶ τῆς ποιμενίδος. Καθ' ἔλου ὅμως ἡδύνατο νὰ εἶνε ἠγχαριστημένη ἐκ τῶν κρίσεων τοῦ κοινοῦ. Ἐπὶ μὲλλον ἠξίανεν ἡ εὐνοϊκὴ αὐτοῦ περὶ τοῦ καλλιτεχνήματος κρίσις, καὶ ὅτε ἐπελούσης τῆς ἑσπέρας ἦλθεν ἡ Νεαίρα εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Ἀκοντίου, ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι τὴν πρώταν δοκιμὴν ἐπιτυχῶς ὑπέστη.

— Ἄφες πρῶτον, εἶπε κολακευτικῶς, νὰ εἰσδύσῃ παρὰ τῷ λαφῷ τοῦ ἔργου σου ἡ φήμη καὶ τότε θέλει ἐγερθῆ παρὰ τοῖς πλουσίοις καὶ προκρίτοις ἄμιλλα περὶ τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ.

Σήμερον εἶτι εἶδον δύο ἢ τρεῖς, ὡς ἐκ τῆς περιβολῆς των πιθκῶς βουλευτῆς, οἵτινες ἠμίλου μετὰ τοῦ δούλου τοῦ Νεαίριππου καὶ ὡς πιστεύω, εἶχον καλὰς διχίσεις; . . . Καὶ αὐτοὶ ὁ ἀναίδης Κόνων, ὅστις πᾶντοτε μυστικῶς με παρακολουθεῖ, ἂν καὶ ἀπὸ τῶν φέρεται μετὰ μεγίστης προφυλάξεως, φοβούμε-

νος τὴν ὠραίαν Κυδίππην, ἣν διὰ τὴν περιουσίαν τῆς εὐχαρίστος ᾗθελε νυμφευθῆ, καὶ ὁ Κόνων αὐτὸς, λέγω, ἦτο μετὰ μετὰ τοῦ Ὀλόρου μεταξὺ τῶν θεατῶν ἐπανῶν τὸ ἔργον σου, φυσικῶς χωρὶς [νὰ γνωρίξῃ τὸν γλύπτην, διότι ἄλλως, καθὼς ἐγὼ κάλλιστα γνωρίζω αὐτὸν, ᾗθελεν ἐπινοήσει πᾶν ἀποτρόπαιον καὶ εἰδεχθῆ; εἰς φύγον αὐτοῦ.

Οὕτως ὀμλοῦσα ἐνεψύχασε καὶ ἐνεθάρρυνε τὸν ἀθυμοῦντα γλύπτην.

— Εἶσαι ἀξιαγάπητον παιδίον, Νεαίρα, εἶπε λίαν φιλοπόνοος. Ἐλαβε τὸ στρογγύλον πρόσωπόν της ἐντὸς τῶν δύο τοῦ χειρῶν καὶ ἐβλεπεν ἐν εὐχαριστίαις μειδιῶν τοὺς μεγάλους αὐτῆς ὀφθαλμούς.

— Ἀληθῶς, ἐξηκολούησεν, εἶσαι ἡ καλλιτέρα καὶ πιστοτέρα φίλη ἢ ἡδυνάμην νὰ ευχηθῶ τὴν ἀπόκλιπῃ! Ἐλθέ! Εἰς ἐκκράσιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου ὀφείλω νὰ σὲ ἀσπασθῶ.

Ἐπέθηκε ταχὺ ἐπὶ τοῦ τρέμοντος στόματός της φιλήμα. Ἐκείνη ἐρήγησε. Εἶτα ἐξῆλθε δραμιώως καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Κορωνίδος, ἣτις ἀκριβοῦς τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἤρχετο ἐκ τῆς αὐλῆς, κλαίουσα ἰσχυρῶς.

— Παιδίον τί ἔχεις; ἠρώτησεν ἡ γραικά. Εἶσαι ὠχρὰ καὶ σχεδὸν ἄνευ αἵματος! Φρίττεις βλαὶ τρέμεις ὡς κερκίς.

— Καλῶς, τί λέγεις; εἶπεν ἡ Νεαίρα συνερχομένη εἰς ἑαυτήν. Εἶμαι μόνον τόσοον ὑπερευτυχῆς ὅτι ἡ ποιμενίς τοῦ Ἀκοντίου μας ἔλαβε τοιαύτην φήμην καὶ ἄξιαν! Ἄχ, ὑπερ πᾶσαν ἐκράσιν εὐτυχῆς! Ὅταν εἴτις εἶνε ἐραστὴς τῆς τέχνης καὶ μάλιστα αὐτὸς οὗτος καλλιτέχνης, οὐδὲν λαμπρότερον νομίζει ἢ τὴν νίκην τῆς ἀληθοῦς ἰκανότητος κατὰ τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἀντιπάλου.

Ὁ Ἀκόντιος ἐπεράνη εἰς τὴν θύραν. Σείων δὲ τὴν κεφαλὴν ἐβλεπε ταύτην ἀπελούσαν ἄνευ ἐτέρου χαριετισμοῦ. Ἦτο ἦδη συνειδημένος εἰς τὰς παντοδαπὰς τῆς παιδίσκης ταύτης ἰδιοτροπίας, αὕτη ὅμως ἀκαταλήπτως συνεκίει αὐτὸν.

Ὁ ἦλος ἔδωσε πρὸ πολλοῦ. Πῆραν τοῦ κώλου καὶ ὄπισθεν τῶν λόφων τῆς Λάτμου, ἐξήρχετο φγγυόβολος τῆς πασελίνου ὁ δίσκος, χέον ὑπερ τὴν πόλιν καὶ τὸν λιμένας ζωφρὸν φῶς. Ὁ Ἀκόντιος ἦτο λίαν τεταραχμένος καὶ ἀνήσυχος· μὴ δυνάμενος ἐπομένως, κατὰ τὸ σύνθημα αὐτῷ, μὴ ἀσχοληθῆ περὶ τὴν καίουσαν λυχνίαν του εἰς τῆς Ὀδυσεΐας τὴν ἀνάγνωσιν, ἥς οἱ κυμαινόμενοι βῆθοι ἐνεσάλαζον ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸ τεχνικὸν μέτρον διὰ τὴν καθημερινὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, ἔλαβε τὸ μᾶκτιόν του καὶ ἐξῆλθεν ἀντὶ δὲ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ ὁδὸν τοῦ Λι-

μένος, ἐτρόπη πρὸς τὴν δυτικὴν ἀκτὴν, ἔθνα διὰ εὐχάριστον φυσικῶν ἔφερον ἡ ὁδὸς πρὸς τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος Διδυμείου.

Ἐπὶ τινα ὥραν ἔστη ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς παραλίας ὁδοῦ καὶ ἐβλεπε τὴν ἡμέραν ἀπασφάπτουσαν θάλασσαν. Ἡ νύξ ἦτο ἐκτάκτως πρῶτος διὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους. Οὐδέμια ἀέρος πνοὴ, οὐδέμια ρυτίς ἐπὶ τῶν ἀπασφάπτουσαν ἀχανῶν ὕγρων ἐκτάσεων. Ὡς γοητευτικὴ εἰκὼν, ἐκ κυανῆς μετᾶξης καὶ ἀργύρου συνυρασμένη, ἔκειτο εἰς τὸ δυτικὸν τοῦ ὀρίζοντος ἄκρον ἡ νῆσος Ἰετούσα. Ἦτο τελεία μοναξία ἐνταῦθα, διότι οἱ κάτοικοι τῶν ὀλίγων οικιῶν, ἀπίντες μᾶχρι τοῦ δυτικοῦ τῆς πόλεως ἄκρου ἐξηπλοῦντο, εὐθύς ἄμα τῇ νυκτὶ παρεδίδοντο εἰς τοῦ Μορφῶος τὰς ἀγκάλας. Μόνον τυφρῶν ζεύγος διήλθε πρὸ τοῦ Ἀκοντίου καὶ εἶτα αὐτῆς ἡ φύσις πᾶσα ἐφαίνετο ἐκεῖ ὡς νεκρὰ.

Ὁ νεαρός καλλιτέχνης συνέπτυξεν ἐν σιγῇ ἐκείνῃ τὰς χεῖρας. Ἀπερίγραπτος ταραχὴ ἐκύμανε τὸ πᾶλλον αὐτοῦ στήθος. Ἦψωσε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν κατάγερον οὐρανόν, ὡς ἂν ἐζήτηε ἐκεῖ ἀπειρόν τι, δι' ὃ οὐδέμια λέξις ἐκφράσεως ὑπῆρχε.

Οὕτω διέμενον ἐπὶ πολὺ ἐν βεβηθῶδει ἄνευροπάλει.

— Ἀφροδίτη, εἶπε τέλος σιγαλῇ τῇ φωνῇ, ὑψίστη γλυκυτάτη τῶν θεαινῶν, σὲ εὐχαρίστω! Νῦν ἐλπίζει ἡ παιδρά μου καρδία, εἶτι δύνανται ἐν τῷ μέλλοντι νὰ παραστήσῃ σὲ αὐτὴν καὶ τὴν ἀμβροσίαν σου χάριν· διότι τὸ αἰσθάκιον τὸ πρῶτόν μου φέλλισμα κατέκτησε τὴν εὐνοίαν σου! Ἡ ποιμενίς αὕτη, ἦν ἐν τῷ σφῷ πνεύματι ἐπλάσσα, ἀτελής μὲν, εὐτελής καὶ ὀνητὴ ἔστιν, ἐν τούτοις ὅμως σὺμβολὸν τῆς μεγαλοπροπέειας σου! Ὡ, μὴ με ἐγκαταλείπης καὶ ἐν τῷ μέλλοντι Παράσχου μοι τὴν ἐπιτυχίαν, ἡδονὴν πληροῦσα τὴν ψυχῆν!

Ἦγειρε πλήρης πόθους τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Οὕτω δὲ ὀλοκλήρως κατεῖχεν αὐτὸν ὁ ἐνθουσιασμός τῆς ἐγκραδίου ταύτης εὐχῆς, ὡς δὲν ἤκουσεν ὅτι ἠκούσθησαν ἀπὸ τῆς πλησίον κειμένης καλύβης βήματα πρὸς αὐτὸν πλησιάζοντα. Μένον δὲ ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πεσοῦσα πελορία ἀνδρὸς σιὰ ἦλκυος τὴν προσοχὴν του. Στραφεὶς ἀνεγνώρισε τὴν ἀγρίαν τοῦ Βαίου μορφήν, ὅστις ἔστη βηματὰ τινα μακρὰν αὐτοῦ καὶ ἀκίνητος προσέβλεπεν αὐτὸν.

Ὁ Ἀκόντιος ἠσθάνετο τὴν δυσάρεστον συνάντησιν, διότι ὁ ἀποτρόπαιος ἐκείνος ἀνὴρ ἦτον ἐλάχιστα συμβητικῶς εἰς αὐτὸν, καὶ εἶτι μᾶλλον δυσάρεστος ἦν ἡ συνάντησις διὰ τὸ ἐπίστημον τῶν διαθέσεων, εἰς ἧς ἐρέθη κατὰ τὴν συνάντησιν ὁ Ἀκόντιος. Ἐν τούτοις προσεφάνησε τὸν ἐπελούντα τὸ σύνθημα

Χαίροις και τὸν ἠρώτησε, σιγῶν ἐν ἀμηχανίᾳ, τί ἔφερε τὸν χαλκὸν τόσον ἀργά εἰς τὴν δουτικὴν ταύτην ἀκτὴν τοῦ λιμένος.

—Τοῦτο θέλον νὰ ἐρωτήσῃ Σε, ἀπάντησεν ὁ Βαῖος. Μήπως τυχὸν ἀναμείνῃς ΕΚΕΙΝΗΝ; Καὶ ἐπιθυμήσατε ἴσως νὰ ζητήσῃτε ἀνα ἐκεῖ ἐν τῷ δάσει τὸν πιτυῶν μονήθη τινὰ τόπον κατ'ἀλλήλων διὰ κλαπέντος ἔρωτος ζωπείας;

Ὁ Βαῖος μετὰ κόπου καὶ λύσεως ταῦτα λέγων εἶχε σφίξει ἀμφοτέρως τὰς πυγμὰς. Ἐν τῇ φωνῇ του ἤγει το σκώμμα τῆς ἀπελπισίας.

Ὁ Ἀκόντιος ἐνόησεν αὐτὸν παράχρησθαι, διότι πλέον ἢ ἀπαξ διηγήθη αὐτῷ ἡ Νεαίρα τὰς ὀχληρὰς πρὸς αὐτὴν τοῦ χαλκῆος περὶ γάμου προτάσεις, καὶ αὐτὸν δὲ τοῦτον οὐδόλως διέφυγε τὸ δαιμόνιον πάθος, μεθ' οὗ τὸ βλέμμα τοῦ νέου ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς ὥραιας προσκολλᾶτο αὐλητρίδος. Καὶ τοῦτο δὲ σαφὲς ἐφαίνετο αὐτῷ, ὅτι ὁ Βαῖος ἔπρεπε κατὰ τὴν ἰδίαν ἰδέαν νὰ εἶνε παρωργισμένος, συγκρίνων τὴν εὐπροσηγορίαν, μεθ' ἧς ἡ Νεαίρα μεταχειρίζετο τὸν Ἀκόντιον καὶ τὴν περιφρόνησιν ἣν πρὸς τὸν πύσυχοντα ἐδείκνυε μνηστῆρα. Καθ' ὅλους δηλονότι τοὺς τύπους ἐπέβησεν ὁ χαλκῆος καὶ διὰ παντός τρόπου τὴν μετὰ τῆς Νεαίρας μνηστῆριάν του, σκωπτικὸς δὲ γέλως ὑπῆρξε πάντοτε ἢ ἀπόκρισις ἐκείνης.

Ἐκτός ὅμως τῆς σαφηνείας ταύτης τῆς προκειμένης φέσεως ὁ Ἀκόντιος σκόπιμον ἔκρινε νὰ υποκριθῆ τὸν ἐκπεπληγμένον, καὶ μάλικα ὅτι ἐν τῇ λίαν ἐξέπληκτεν αὐτὸν, ὅτι ὁ Βαῖος δὲν τὸν ἐβώρησεν ὡς καλὸν φίλον ἀλλ' ὡς ἐραστὴν. Οὐδέποτε ὁ Ἀκόντιος ἐν ταῖς πρὸς τὴν Νεαίραν σχέσεσιν αὐτοῦ ὑπερέβη τὸ μέτρον τῆς εὐγενείας τὸ φίλημα, ὅπερ τῇ ἐσπέρω ταύτῃ ἐν τῇ ἐκτάσει τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτοῦ φριάθμου ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν χαλιῶν τῆς ἴτο γεγονός ἀτμηλκτον. Ἡ ἀντιζηλία ἔπρεπε νὰ ἐκαλυψε διὰ πέπλου τοῦσ ὀφθαλμοῦσ τοῦ Βαῖου.

—Δὲν σὲ ἐνοῶ, εἶπε πρὸς αὐτὸν

—Ἰποκριτά! ἔβρωξεν ὁ χαλκῆος πλησιάζων ἐπὶ βῆμα. Τοῦτο ἀκριβῶσ μοῦ ἀναβιάζει τὸ αἷμα εἰς τὴν κεφαλήν, ὅτι ἐξωτερικῶσ εἶσαι τόσον ψυχρὸς καὶ ἥρεμος καὶ ἐν τούτοις κρυφοδελιάζει; αὐτὴν διὰ τοῦ μειδιῶντος προσώπου σου! Θέλεις ν' ἀρνηθῆσ ὅτι αὐτὴ μέχρι παραφροσύνης σὲ ἀγαπᾷ; Πρὶν ἢ σὺ κατοικήσῃς ἐνταῦθα ἐν τῷ ἐπαράτῳ τῆς γραικῆς προαγωγῆσ οἴκῳ, ἡ Νεαίρα ἔλεγε μὲ ἐνόστε φιλόφρονάσ τινὰσ λέξισ, ἡδυνάμην δὲ νὰ ἐλπίζω ὅτι προύδοντῳ τοῦ χρόνου ἡ θέλον κατκινῆσαι τὴν σκληρότητα τῆσ. Τώρα ὅμως...

πᾶσα εὐτυχία ἐσβεσθῆ δι' ἐλέ μὲ μισεῖ καὶ μὲ ἀποσφρέεται, ρίπτεται δὲ τὸναιονιον περὶ τὸν τράχηλόν σου καὶ σὺ φυσικῶσ...ναί, γνωρίζεις σὺ κἀλλιστᾳ, πόσον ἡδονικῶσ φιλεῖ καὶ πῶσ; ἐνδίδει!

—Τοῦτο λοιπόν; διέκοθεν ὁ Ἀκόντιος.

—Ναί, τοῦτο! ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος πάντοτε ἐγγύτερον ἐρχόμενος. Ἀπὸ τοῦ κήπου τοῦ Λαογόρου εἰσεῖδον εἰς τὸν τῆσ Κορωνίδῳσ καὶ ἐκρύβην ἐν τῇ αὐλῇ, διότι θέλον ἐπὶ τέλους ἀπαξ νὰ βεβαιωθῶ. Τώρα τὸ γνωρίζω, καὶ ἡ καρδιά μου ἔστῃ...βλέπεις, Ἀκόντιε, ὅτι ἐγὼ αὐτόσ ἀπορῶ πῶσ κατῶρθωσα νὰ μὴ ἐκπηδήσω ἐκεῖ ἐκ τῆσ κρύπτης μου καὶ νὰ βίβω ἀμφοτέρωσ εἰς τὸ ἐδαφὸσ νεκρούσ.

Ὁ Ἀκόντιος ἠσθάνετο μικρὸν πρότερον συμπάθειαν τινὰ πρὸς τὸν οὕτω δεινῶσ ἐρώντα Βαῖον. Τώρα ὅμως μετὰ τοῦσ τελευταίωσ λόγουσ ἐθεώρησε τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ χαλκῆος πολὺ τῶν ὀρίων ἐξελθοῦσαν.

—Φαίνεται, εἶπε γελῶν, ὅτι ἔχεισ καλὴν περὶ ἐμοῦ γνώμην. Πρὸσ παρῆσαντι τοιούτῳ σατυρικῶ φεάματος ἀπαιτοῦνται ἌΓΟ ὑποκριταί; εἰς τύπτων καὶ ἕτεροσ τυπτώμενοσ. Οὐδέποτε δὲ δυσχῶσ; δὲν ἔσχεον τὴν ἰδιοφρίαν νὰ παρατίσω τὸ μέρος τοῦ δευτέρου τοῦτου.

Τὸ σκυπτικὸν ὄφρσ μεθ' οὗσ προφῆρήσαν οἱ λόγοι οὕτοι ἐξήψαν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ὀργὴν τοῦ μανομένου Βαῖου.

—Καὶ ἐγὼ σοὶ λέγω, ἀνέραζε ὕψων τὰσ χεῖρασ ὡσ ἂν εἰ ἐκράτει σφῶραν, παχέωσ ἢ ἀργά φᾶ παρατήρησ τὸ μέρος τοῦτου, ἂν μὴ ἀμέσωσ ἐνταῦθα, μὰ τὸν ὄρκιον Δία, τὸν τιμωρὸν τῶν ἐπιόρκων, μοὶ ὀρκισθῆσ νὰ παρκατηθῆσ τῆσ Νεαίρασ, ν' ἀπχωρευσεσ αὐτῇ τὴν εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου εἰσῶδον καὶ νὰ μὴ ὀμιλήσῃσ οὔτε λέξιν πλέον μετ' αὐτῆσ.

—Εἶσαι παράφρων, ἀπεκρίθη εἰς ταῦτα ὁ Ἀκόντιος, ἀπελθε εἰς τὴν οἰκίαν σου, Βάτιε, καὶ κοιμηθῆτι ἐνὸν ἥρεμον διότι πρέπει νὰ εἶσαι μεθυσμένος, ἴνα ἀπαιτήσ παρ' ἐμοῦ τοιαύτη ἀνοησίαν.

—Ἐπιμένα εἰς αὐτό; ὀρκισθῆτι...ἦ...

—Λοιπόν, ἦ; ἠρώτησεν ὁ Ἀκόντιος συνοφροσούμενος

—Λοιπόν, ἐπιθύρουν ὁ χαλκῆος, ἐπισκοπῶν ταχεῖ βλῆματι πέριξ, τὸ μέρος ἐνταῦθα εἶνε τελείωσ ἥρεμον καὶ ἡ ἀκτὴ πλησίον...Ἐὰν ἀρνηθῆσ, ὅτι σοῦ ζητῶ, σὲ πνίγω καὶ σὲ πετῶ πέραν εἰς τὸ βῆμα. Κατόπιν θέλει ἀκουσθῆ, ὅτι ὁ ὠραῖοσ Ἀκόντιοσ μεθῶν ἀπεπλανήθη καὶ ὠλισθησ ἐπὶ τοῦ κρηπιδώματος.

Ὁ Ἀκόντιοσ ὠχρίασεν ὀλίγον.

(ἔπειτα συνέχεια)

ΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΑΙ ΜΑΣ

Ὁ τίτλοσ τῆσ φυλαρίας ἡμῶν ταύτησ, δίδωσι νομίζομεν σαφεστάτην ἰδέαν ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν περὶ τίνοσ πρόκειται πραγματευόμεθα τὰσ παραμονὰσ, καταγινόμεθα περὶ μίαν λέξιν ἧσ ἡ χρῆσισ ἐγένετο τοσοῦτω δημοτικῇ καὶ τερπνῇ, ὥστε καὶ ὁ ἔσχατοσ τῶν ἀνθρώπων, ἀκούων τὴν λέξιν ταύτην, ἡ καὶ βλέπων αὐτὴν ἀναγεγραμμένην, παρασύρεται ὑπὸ τίνοσ αἰσθημάτοσ χαρῆσ ἢ λύπησ, καὶ καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀγνώστου τέρψεωσ ἢ ἀλγηδῶνοσ. Παρ' ἀρχαίοσ ἡ λέξισ παραμονὴ «Ὀῖνον τὸν πρὸσ παραμονὴν ἐπιτήθειον» (Ἄθ) ἦτο τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ παραμόνιμοσ, «Καλλίστην τε καὶ παραμόνιμον ἀλοιρῆν» (Γαλ.) παραμόνον οὐσ καὶ παραμόνιοσ καὶ πάρομοσ ἐσὺν Θεῷ γάρ τοι φυτευθεῖσ, ὀβλοσ ἀνθρώποισι παραμώτεροσ» (Nem. 8. 29) δηλοῦσα τὸν ἐπίμονον, τὸν σταθερόν, τὸν πιστόν. (constans). Ἄλλ' ἡ ἀρχικὴ αὐτῇ σημασία ἐκπεσοῦσα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶσ γλώσσῃ, καὶ δηλοῦσα νῦν τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἑορτήσ τινοσ, σὺν τῇ ἐκπτώσει τῆσ ἀρχικῆσ ἐκείνησ σημασίασ καὶ χρῆσῆσ, καπέστη ἡ γενικωτέρα, ἡ δημοτικωτέρα, ἡ γνωστοτέρα, ἡ τερπνοτέρα λέξισ. Ἄλλ' ἂν ἡ λέξισ προσφιλέσ ἐγένετο καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν λεγομένη, ἐπὶ μᾶλλον ἐκφραστικωτέρα καθίσταται, κατὰ πληθυντικὸν προφερομένη. Λέγοντεσ δηλον ὅτι παραμονὴν οὐχὶ ἐπισήμου, παραμονὴν ἡμέρασ ἀγίου ἐξ ἐκείνων αἰτίτεσ, κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ λαοῦ ἐνεκα τῆσ πτωχείασ τῶν δοσολογίαν δὲν ἔχουν. Ἄλλὰ λέγοντεσ παραμοναί ἡ κατὰ τὴν ἐκφρασιν πάλιν τοῦ λαοῦ παραμονάδεσ, τότε πλέον πᾶν περὶ τῆσ λέξεωσ σκόλιον καθίσταται περὶ τὸν, πᾶσα περὶ τῆσ λέξεωσ ἀνάπτυσῖσ φυλαρία. Κατὰ πληθυντικὸν λοιπὸν ἐκφερομένη ἡ λέξισ εἴτε ἐν τῇ τῶν λογίων γλώσσῃ, εἴτε ἐν τῇ τοῦ λαοῦ, δηλοῖ τὰσ προτεραιάσ ἡμέρασ μεγάλων ἢ ὡσ λέγουσιν ἢ γράφουσιν οἱ θεολογοῦντεσ δεσποτικῶν ἑορτῶν, ὡσ φερ' εἰπεῖν, Χριστουγέννων, Φώτων, Πάσχα κτλ. Περὶ τούτων λοιπὸν τῶν παραμονῶν, ἡ παραμονάδων πρόκειται αὐτὰ εἶνε ἐκείναι αἰτίτεσ θέλουσι μᾶσ ἐπαυχολῆσαι ἐπ' ὀλίγον.

Αὐριον ὑποθεθείσθω εἶνε μία τῶν παραμονῶν τούτων, εἶνε ἡ παραμονὴ τῆσ ἐν τῇ φάτῃ τῶν ἀλόγων ἐν Βηθλεὲμ γεννήσεωσ τοῦ υἱοῦ τῆσ Παρθένου, ἡ ἡ βάπτισισ τοῦτου, ἡ καὶ ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασισ. Ἀργεταί ἡ περὶ τῆσ αὐριον σκέψισ, ὁ περὶ τῆσ αὐριον διαλογισμὸσ; ἀλλὰ τοῦ διαλογισμοῦ καὶ τῆσ ἡδείασ ταύτησ σκέψεωσ εἶναι πάντη ξένοσ καὶ ἀμέτοχοσ ὁ εὐπορῶν ἀστέσ, ὁ οὐδὲν ἕτερον ἔχων νὰ πράξῃ, ἡ ἐκεῖνο ὅπερ καθ' ἡμέραν πράττει. Ἡ κλεισ τίθεται εἰς τὸ χρηματοκιβῆτιον, ἐξάγονται τοῦτου τὰ χρήματα καὶ ἄμεσοσ διαταγὴ δίδοται εἰς τὸν ὑπῆρέτην ἡ φροντιστήν, οὐδὲν θελγητρον, οὐδεμίαν εἰκόνα διάφορον τῆσ εἰκόνοσ τῶν ἄλλων ἡμερῶν παρουσιάζει αὐτῷ ἡ γλυκεῖα τῆσ παραμονῆσ ἡμέρα. Ὁ αὐτόσ ἥλιοσ, λέγει, ἀνατέλλει καὶ σήμερον καὶ αὐριον, ἡ γῆ στρέφει περὶ τὸν ἀξόνά τῆσ, καὶ ὁ ἰουρανὸσ ἤρεμισ καὶ ἀστεροίτεσ ὡσ γῆσ. Ἀτερπῆσ δι' ἐκεῖνον ἡ ἡμέρα τῆσ παραμονῆσ, παραμονὴ ἀνευ γοήτρον, ἀνευ θελγητρῶν. Ἐκεῖνο δ' ὅμως ὅπερ ὕψοι, ἐνθουσιάζει καὶ μεγαλύνει τὴν ἡμέραν εἶνε ἡ σκέψισ καὶ ὁ ἰστολογισμὸσ τῆσ μισαίασ καὶ κατωτέρασ τάξεωσ. Ἀὐριον εἶναι παραμονὴ. Ὁ τέκτων, ὁ ξυλουργὸσ, ὁ ράπτῃσ, ὁ ὑποδηματοποιὸσ, ὁ ὀπωροπώλησ, ὁ λαχανοπώλησ, παρασκευάζονται νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν παραμονὴν διὰ βαλαντίων πλήρωσ, καὶ παρακινῶντεσ πελάτασ δυστροποῦντεσ ὑπομνησκουσιν αὐτοῖσ αὐριον εἶναι παραμονὴ. Ὁ μαθητευόμενοσ παῖσ, ἀναμνησκει εἰς τὸν μὴ ἀθυρομήτωσ ἀναμνησκόμενον προϊστάμενον τὴν παραμονὴν ὁ εἰσ, ὁ ἕτεροσ, ὁ ὀφειλίτεσ, ὁ δανειστήσ, ὁ ὑπῆρέτησ, ὁ ὕδροφοροσ καταγίνονται χάριν τῆσ αὐριον ἀνατελλούσεσ εἰς ἐν Δοῦναί καὶ Ἀαβεῖν καὶ τὴν τοιαύτην τοῦ Δοῦναί καὶ λαβεῖν κίνησιν παράγει ἡ μέλλουσα τῆσ αὐριον κίνησισ καὶ ζωῇ. Ὁ πτωχὸσ, ὁ ἀνάπηροσ, ἡ τυφλή, ἡ πρὸ αὐτῆσ ἀτενίζουσα σκότοσ καὶ κόσμουσ ἀγνώστου, ἡ βίον διάγουσα ἀβίωτον, ἡ ξένη πάσῃ ἡδονῆσ καὶ τέρψεωσ, ἀναμνησκεται ἐν τῇ δυστυχία τῆσ, τῆσ αὐριον, ἀλλὰ σὺναμα παραμυθῆται καὶ ἐλπίζει εἰς τὴν αὐριον ὅτε θὰ τεῖνῃ γυμνὴν χεῖρα πρὸ φιλευσπλάγγου καὶ φιλελήμονοσ χειροῦσ, ἡ τίσ θὰ ἐπιθέσῃ ἐπὶ τῆσ τρεμοῦσεσ καὶ ψυχράσ ἐκείνησ παλάμησ ἐν λεπτόν. Καὶ τίσ γνωρί-

ζει διά τοῦ λεπτοῦ ἐκείνου, καί διά τοῦ ἄλλου τοῦ ἄλλου, καί διά τοῦ ἑτέρου τοῦ ἑτέρου, πόσων ἡμῶν καί πόσων νυκτῶν λιμῆς καί ἀγωνία θά πληρωθῆ. Ἰδὲ τὸ ὕψος τῆς ἐλεημοσύνης.

Πλὴν τοῦ ἄρρενος γένους καὶ τὸ θῆλυ, ἰδία δὲ τὸ τῆς μεσαίας καί κατωτέρας τάξεως, τὸ μὴ ἐτι ἀποβαλὸν τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα ἔθιμα καί ἦθη, τὸ ἀφοσίωσιν ἔχον εἰς τὰς ἁγίας ἡμέρας, εἰς ὃ δὲν εἰσέδυσεν ἐτι ἡ ἀβρότης καὶ κενοδοξία τῶν νεωτέρων χρόνων, διεισρύπτεται ὅπως καὶ τοῦτο λάβῃ μέρος ἐνεργὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς περιμονῆς. Ἡ οἰκοδόσπεινα ἐκείνη, ἡ αὐστηρῶς ἐκτριβείσα εἰς τὴν οἰκιακὴν διαρρυθμίαν καὶ ὑπηρεσίαν, ἡ τὰ τοῦ οἴκου διὰ τῆς ἰσοστάθης ἀναμετρῶσα, καίτοι περιβλέπει διαλάμποντα οἶκον, διαβλέπει ὅμως ἐν τούτῳ μίαν ἔλλειψιν ἔστω καὶ ἴσην τῷ μηδενί, καὶ νομίζει ὅτι ἡ ἔλλειψις αὐτῆ δὲν πρέπει νὰ υπάρξῃ χάριν τῆς παραμονῆς. Καὶ ἄρχεται σκεπτομένη, καὶ ἄρχεται κινουμένη, διαλογιζομένη, καὶ ἡ σκέψις αὐτῆ καὶ ὁ στοχασμὸς ὕψος τῆς μετ' ὀλίγον κινήσεως, τακτοποιήσεως, διαρρυθμίσεως, εἶνε δὲ ἐκείνην τέρψις, ἡδονή. Ἡ πλύσις τοῦ δαπέδου, τῆς κλίμακος, τῶν ὑέλων, τῆς κανθίδας τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἡ ἐκκόνισις τῶν ἐπίπλων, ἡ ἀραιρίσις τῶν ἀραχνῶν, ἡ τοποθέτησις τοῦ ἐνός, ἡ διαρρυθμίσις τοῦ ἄλλου ἀντικειμένου, εἶνε ζητήματα διὰ τὴν οἰκοδόσπειναν, ἅτινα μεθ' ὅσης εὐχαριστήσεως λύει πλησιζούσης τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Αἱ κινήσεις αὗται, αἱ σκέψεις, οἱ διαλογοίμοι, εἶνε πλήρεις μαγείας, χάριτος, τερπνότητος, ζωῆ, κινήσις, μεταβολῆ, σκέψις «Ἄυριον εἶνε παραμονή.»

Τὸ πρῶτον τῆς παραμονῆς λυκόφως ἦδη ἀπλοῦται. Τὰ ἀντικείμενα τὰ πρὸς θρώσιν, ἡ ἐνδυμασίαν, ἡ καλλωπισμὸν συντελοῦντα, ἄρχονται τοποθετούμενα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο. Ἀκούεις ἡμινεναρκωμένους ἐκ τοῦ ὕπνου κρότους ἐντεῦθεν, ἦχους ἐκείθεν τραγμῶδους κινουμένων ἐλατηρίων, ἀνοιγομένων ἐργαστασίων, ἀπομεμακρυσμένας φωνὰς ἀνθρωπίνους, ἦχον ἀλληλοσυχρουμένων μαχαιρῶν, κρότον ἀνατρεπομένων βαρελίων, ἐμπηγυρομένων κάρφων, συρομένων τραπέζων, ἀνεγειρομένων ἐξεδρῶν. Ἡ ἡμέρα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπλοῦται· ὁ ἥλιος ζωηρὸς καὶ φεγγόβολος σκεδάννυται ἐφ' ἅπασαν τὴν γῆν,

καὶ διανοίγει τὴν διεγελῶταν φύσιν. Ἄρχονται αἱ φωναὶ τῶν πωλητῶν, πολλαπλασιάζονται τὰ σμήνη τῶν ἀνθρώπων ὡς ἔθνη μελισσῶν ἀδινάων πανταχόθεν ἀπὸ πέτρης ἐρχομένων, ἀκούεις τὴν τύρβην, βλέπεις τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν.—Ἐξέρχεται—Πρὸ τῶν ὀμμάτων σου τὰ πάντα μειδίωσιν, ἀγάλλονται, χαίρουσι. Ἰστασαι πρὸς στιγμὴν, βλέπεις ὀμίλους τυρβαζόντων ἀνδρῶν, ἀκούεις φωνὰς πωλητῶν διαφόρων εἰδῶν, ἦχους κρουομένων σταθμῶν, κρότον ἀριθμουμένων νομισμάτων, τὸν ἕνα, τὸν ἕτερον, κρατοῦντας ἀνά χεῖρας ὁ μὲν ἄλλο, ὁ δ' ἕτερον ἀντικείμενον, τὸν κενόδοξον παρακολουθοῦμενον ὑπὸ παιδὸς ἡ παιδίσκης φερούσης κάλαθον ἐν ᾧ ἐναποτίθηται ἐκείνο ὅπερ χάριν τῆς παραμονῆς ὄφειλε νὰ κρατῆ ἰδίᾳ χεὶρί. Στρέφεις ἐνθεν κακίθεν· περὶ σὲ διάφοροι οἰκίαι· διὰ τῶν στυλβόντων παραθύρων διορᾷς ἀλλαχού τὴν οἰκοδόσπειναν καλλωπίζουσαν διὰ σαρόθρου τὸ δάπεδον, ἀλλαχού τὴν φίλεργον ὑπηρετρίαν σπογγίζουσαν τὰς ὑέλους, τοὺς παιδας εἰς ἐνεργεῖαν, τοὺς ἀνδρας εἰς κίνησιν, τὰς γυναῖκας εἰς ἔργον, τοὺς πάντας ὡς ὄντα ἀεικίνητα. Συναντᾶσαι μετὰ τοῦ ἐνός, ψιθυρίζεις μετὰ τὸν ἕτερον, πυνθάνεσαι, ἐρωτᾷς, λέγεις, ἀκούεις, ἀπέρχεται, καὶ σοὶ ὑπεκφεύγει ἐν αὐτόματον «Εἰς ἔτη πολλὰ», καὶ τὴν φράσιν ταύτην, καὶ τὰς λέξεις ταύτας τὰς δημοτικωτάτας, τὰς τερπνοτάτας τὰς ἀκούεις προφερομένας ἐκ χιλιάδων στομάτων, καὶ μυριάκις ἐπιναλιμβανομένας. Σὲ τέρπου, σὲ ἡδύνουν. Ὁ χωρὶς μας, τὸ πρότυπον τοῦτο φίλεργον ἀνδρὸς, ἑραστοῦ τῆς ἐργασίας μέχρι ἀπονευρώσεως, λαμβάνει ἐν τῶν ἐνεργητικωτέρων μερῶν. Εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἐφιππος, κινεῖται, τυρβάει, δίδει, λαμβάνει, καὶ τέλος πληρῶν τὸ σακιδίον του τῶν πάντων, ἐκ τοῦ προχείρου σχηματίζει λιτὸν γεῦμα, εἰσέρχεται εἰς οἰνοπωλεῖον καὶ εὐθυμῶν ἄρχεται μετ' ἄλλων τὴν τερψίθυμον ᾧ ἦν, καὶ ἐν τῇ τύρβῃ ταύτῃ καὶ τῇ κινήσει, καὶ ἐν τῇ γοητείᾳ, ἀκροᾷται ἐνθεν διερχόμενος, ἐκείσε προχωρῶν, τὸ ἄσμα τοῦ καλλικελάδου τῆς Ζακύνθου αἰδοῦ συμμιγυρομένου καὶ ἐκείνου, ταῖς ἀλλαις τῆς τυρβῆς φωναῖς. Τέλος λαμβάνεις μέρος εἰς τὴν πάνδημον ταύτην ζωὴν, εἰς τὴν ζωηρὰν ταύτην τῆς ἡδονῆς εἰκόνα. Ἄρχεται

ἐκ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ὠνεῖσαι τοῦ ἐνός, τοῦ ἑτέρου, ἀφειδῶς ἐξοδιάζεις, καὶ νομίζεις ὅτι τὰ πάντα τέλος ἔχεις· ὅτι οὐδενὸς πλείον ἔχεις ἀνάγκην κύριος τῶν πάντων, ἐκκινεῖς εὐθυόμενος εἰς τὸν οἶκόν σου προχωρεῖς· ἀλλὰ μετ' ὀλίγα βήματα ἐπιστρέφεις «ἐλησμένησα κατ' ἑ.» Δὲν φεῖδεται χρημάτων, γίνεσαι κύριος καὶ τοῦ ληθρομένου φωνῆ πωλητοῦ ἄλλου εἶδους πλησίον σου σοὶ ὑπομνήσκει ὅτι στερεῖσαι ἐκείνου· δὲν φεῖδεται χρημάτων, γίνεσαι κύριος ἐκείνου· προχωρεῖς, σταματᾷς, ἐπιστρέφεις, ἐνθυμῖσαι, κινεῖσαι, τέρπεσαι, εὐχαριστεῖσαι. Φθάνεις τέλος εἰς τὸν διαρρυθμιζόμενον ὑπὸ τῆς οἰκοδόσπεινης σου οἶκον, καὶ ἀκούεις μίαν γλυκεῖαν φράσιν παρ' ἐκείνης, τρεῖς λέξεις πλήρεις γοήτρου «Καὶ τὸ ὕψος οὐ.» Ἐν τῇ τερπνῇ ὅμως ἐκείνην στιγμήν οὐδαμῶς ταρασσει τὴν φαντασίαν σου ἡ σκέψις ὅτι αἱ πλήρεις γοήτρου αὗται λέξεις κατὰ τὴν παραμονὴν, εἶνε σύναμα καὶ λέξεις πρόξενου ἀλγους καὶ λυπηρὰς ἀναμνήσεως. Φαντάζεσαι ἴσως κατὰ τὴν γοήσσαν ἐκείνην στιγμήν ὅτι τὰς λέξεις ταύτας ἴσως πέρυσσι νὰ προέφερε δυστυχῆς τις σύζυγος, πρὸς τὸν ζωηρὸν οἰκοδόσπειτην, πρὸς τὸν μειδιῶντα σύνευρον, παρ' οὗ ἐδεῖτο ἀφθονα τὰ τῆς παραμονῆς καὶ ἦδη ἀναμνησκόμενη τοῦ ἀποικομένου τοῦτου ἀνδρὸς, κατὰ τὴν ζωηρὰν ταύτην ἡμέραν, ἀναλύεται εἰς δάκρυα, διατελοῦσα εἰσέτι ὑπὸ τὸ κράτος ἀλγεινῆς ἐντυπώσεως καὶ λυπηρὰς ἀναμνήσεως; Ἄπασα ἡ τύρβη, ἡ κίνησις, ἡ ζωὴ, παρίσταται πρὸ τῆς ταλαίηνος ἐκείνης ἐν μέγα φανταστικῶν ὄνειρον, οὐτινος τὰ ἀποτελέσματα ποτὲ ἐγνώρισε, οὐτινος τὴν μαγείαν ποτὲ ἠσθάνθη, ἀλλ' ἦδη ὑπὸ τὴν ἐκτυλισσομένην ταύτην πλήρη ζωῆς καὶ κινήσεως εἰκόνα, ἀναμνησκείται ἐνός συζύγου, παύρου καὶ σφριγῶντος κατὰ τὸ ἀπληθὸν ἔτος, νῦν δ' ἀποικομένου καὶ ἐκλιπόντος. Ἀναπολεῖ στένουσα τὰ θέλητρα καὶ τὰς τέρψεις τῆς ἡμέρας ταύτης· ἡ ἀποικομένη τοῦ συζύγου τῆς μορφῆς ἀναπαρίσταται πρὸ αὐτῆς, νομίζει ὅτι βλέπει ἐκείνον πρὸ αὐτῆς τείνοντα χεῖρα πλήρη, ὅτι προσφέρει εἰς τοῦτον τρεῖς λέξεις πλήρεις χάριτος, ἀλλὰ φεῦ! ἀναμνησκείται ὅτι τὰς λέξεις ταύτας ἄλλοτε προσέφερε, ὅτε ἀντι τοῦ

φανταζομένου ἐκείνου ἰνδάλαματος, ἐβλεπε τὴν ἀληθῆ τοῦ συζύγου τῆς μορφῆς σφριγῶσαν καὶ χαριεντιζομένην, ἀλλὰ νῦν φαντάζεται ὅτι δὲν ἐναπέμεινε ταύτην εἰμὴ ἡ λυπηρὰ ἐκείνου ἀνάμνησις. Βλέπει περὶ αὐτὴν μικρὰ ἀπορφανωθέντα ἄτινα ἐκ μίαν τοῦ παραθύρου ὁπῆς δειλὰ καὶ τεθαμβημένα, θεωροῦσι τὰ γενόμενα, καὶ ἐνθυμῖται ὅτι καὶ ταῦτα ποτὲ κρατούμενα ὑπὸ χείρως φιλοστόργου, ὠδηγήθησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας εἰς τὸν ράπτῃν ἢ τὸν ὑποδηματοποιόν, νῦν δὲ κατεχομένη ὑπὸ ψυχικοῦ ἀλγους καὶ ὀδύνης ἀκροῦται αὐτὰ ἐρωτῶντα «καὶ ἐμεῖς μὲν ἀνά τί θά πάρωμεν; Ἡ ἀραμονὴ διὰ τὴν στερηθείσαν προσφιλοῦς ἀντικειμένου, θά εἶπῃ εἰς μέγας στεναγμούς.

Τὰ θέλητρα τῶν παραμονῶν εἶναι ἐτι γλυκύτερα εἰς χώρα ἐνθα διατηροῦνται ἦθη καὶ ἔθιμα χρόνων παρωχημένων. Τί εἰκόνα ἐκτυλίσει πρὸ σοῦ αἴφνης τὸ μέγα Σάββατον, ἡ παραμονὴ αὐτῶν παραμονῶν; Τί ὕψος περιέχει ἡ μετὰ τὴν λιτανεῖαν τοῦ Ἐπιταφίου γλυκύτερος τῆς ἡμέρας ἐκείνης; Διτάζομεν, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ὅτι διατελοῦμεν ἐν ἀμφιβόλῳ θέσει ἐν ἀλλαχού τῆς Ἑλλάδος ὑψηλότερα, μεγαλοπρεπέστερα, ἐπιβλητικότερα, κατανυκτικότερα, ἐπισσημότερα λιτάνευσίς δύναται νὰ τελεσθῆ. Ὁ βαθὺς ὄρθρος καθ' ὃν αὕτη τελεῖται, ἡ τοῦ παντὸς ἡμέρας, τὸ πᾶν συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιβάλλουσαν ταύτην λιτανεῖαν. Παραβάλλετε ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἐτυχέ ποτε νὰ παραστήτε ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις τὴν θρησκευτικὴν ταύτην τελετὴν ἐκεῖ γενομένην, πρὸς τὴν ἐνταῦθα, καὶ ὀρίσατε τὴν διαφορὰν τῆς θρησκευτικῆς ταύτης καὶ ἐπιβαλλούσης πομπῆς, μετὰ τῆς χώρας ἐκείνης καὶ τῆς ἡμετέρας. Καὶ ἐκεῖ μὲν ὑπὸ τὰ δέματα τῆς ἀνωτάτης θρησκευτικῆς ἀρχῆς, ἐνταῦθα δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἐνός Ἀρχιερέως οὐτινος δήποτε. Τί σχέσιον ἔχουσι τὰ πυροτεχνήματα, τὰ βεγγαλικά φῶτα, αἱ ἀγριαὶ τῶν ἀγιοπαίδων φωναὶ, ἡ ἀνευ κατανύσεως παρακολούθησις τῶν Ἀθηναίων ἀστῶν, πρὸς τὴν σταύρωσιν καὶ τὴν ταφὴν τοῦ Σωτῆρος; Λιτανεῖαι ἐπιταφίων δύναται νὰ λεχθῶσιν ἐκεῖναι ἡ διαδηλώσεις ἐπιτυχόντων ὑποψηφίων; Χριστιανικὴ πομπὴ διέρχεται ἡ ὄμιλος ὄργιαζόντων, χαριεντιζομένων, ὠδομένων,

κραυγαζόντων ἀνδρῶν; Καὶ ὁμῶς ἐνῶ τοιαῦτα δεδομένα ἔχουσιν ὑπ' ὄψει οἱ γλαφυροὶ τῶν Ἀθηναίων δημοσιογράφοι, ἐνῶ τοιαῦτα ὄργια βλέπουσι κατ' ἔτος διαπραττόμενα ἐκεῖ κατὰ τὴν σοβαρωτέραν ἐκείνην τοῦ χριστιανισμοῦ τελευτήν, σχολιάζουσιν ἂν ἐτύχε νὰ ἐπισκεφθῶσι ποτέ, καὶ νὰ τύχῃσι περιποιήσεων παρὰ τῆς ἡμετέρας νήσου, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς μικρᾶς ἡμῶν πόλεως, ἄτινα, ὑπὸ ὀρθησκευτικῆν πάντοτε ἐποψίαν, ὄφειλον νὰ σεβασθῶσιν καὶ εὐσημον περὶ τούτων μνείαν νὰ ποιήσωνται. Ἡμεῖς ὁμῶς οἱ εἰς πάντα ἀνεκτικοὶ, καὶ περὶ πάντας τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν ἡμετέραν νῆσον φιλοξενεῖ, δυνάμεθα κάποτε νὰ ρίπτωμεν λήθην ἐπὶ τῶν γραφομένων, ὡς δυνάμεθα νὰ μὴ δίδωμεν καὶ τὴν δόσιν δὲ προσοχὴν εἰς τοὺς γράφονας καὶ σχολιάζοντας. Ἐνταῦθα δ' ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ τοῦ ἡμετέρου κράτους, ὅπως ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ θέμα ἡμῶν ἐξ οὗ ἀκοντες ὠλισθήσαμεν, τίς ἀγνοεῖ μεθ' ὁποίας ὀρθησκευτικῆς κατανύξεως τελεῖται ἡ ἐξοδος καὶ λιτάνευσις τοῦ Ἐπιταφίου; Οὐδ' ἓνα ἦγον, πλὴν τοῦ ὀρθηγητικοῦ ἐκείνου τῆς μουσικῆς ἀκούεις; ἐν τῇ γαλήνῃ τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἕτερον ὡς βλέπει, πλὴν ἐκείνου τῶν καιομένων λαμπάδων πρὸ καὶ περὶ τοῦ Ἐπιταφίου, οὐδ' εἰς μικρὸς πυροβολισμὸς πληθύνει τὰ ὄψα σου, οὐδὲ ψιθυρισμὸς προσβάλλει τὴν ἀκοήν σου. Διέρχεται τὴν νύκτα ἀπασαν κατεγόμενος ὑπὸ τὸ κράτος αἰσθηματος ὀρθησκευτικοῦ, ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ἁγίου, παρακολουθεῖς ἡμέρα τὴν λιτάνευσιν ἐκείνην, διορᾷς ὅλας τὰς φάσεις νυκτὸς γλυκειάς, τὴν μαγείαν τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ σβύοντος ἐν πρὸς ἐν τὰ μαρμαίροντα σῶτά σου, καὶ διανοίγοντος εὐρύτερον ὀρίζοντα ὅπως ὑποδεχθῆ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, προαγγέλλοντος τὴν μετ' ὀλίγον ἔλευσιν τοῦ διὰ κροκοπλόκου ἀκτίνας χρυσιζούσης τὸν οὐράνιον θόλον. Καὶ ἡ λιτανεία τοῦ Ἐπιταφίου χωρεῖ πρὸς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως ἐξ οὗ ἐξεκίνησας, καὶ τὸ λυκόφως ἀναφαίνεται, καὶ τὸ πᾶν σιγᾷ ὡσεὶ οὐδὲν νὰ συνέβαινε ἀκοῶσαι γλυκεῖς φθόγγους μουσικῆς ἀνακρουούσης; τὸ λυκόφως ἀναφαίνεται, ἡ ἀνατολὴ προχωρεῖ, ἡ πομπὴ λήγει· ὁ ἐπιτάφιός ἐστέρχεται εἰς τὸν φωταυγῆ ναὸν, ἡ πόλις ἡρεμεῖ. Στρέφεις ἡρεμὸν βλέμμα πρὸς τὸν περικαλλῆ ναὸν, βλέπεις τοῦτον κατὰ μεσον

φιλοθρήσκων ἐξ ἀμροτέρων τῶν φύλων, πλανᾶσαι ἐξω, ἀκούεις θελάζοντας ἀμνούς, μηκωμένους βόας, τὸν λαὸν ἤσυχον καὶ ἀνυπόμονον, μετ' ἀγωνίας ἀναμένοντα ν' ἀκούσῃ ἤχον κώδωνος κρουομένου ὅστις πρὸ τριῶν ἡμερῶν κατ' αὐτὴν τὴν ἐκφρασίν τοῦ λαοῦ ν' κρουόμενος, διετέλει ἐν χρείᾳ, ἀγωνιῶντα ν' ἀκούσῃ τὸ ἐκ τῆς Μητροπόλεως σύνθημα τῆς Ἀναστάσεως, προαγγελλόμενον διὰ κρούσεως μικροῦ τηλεβόλου, ὅπως ὑψωθῆ εἰς σφαῖραν διαφοροῦ αἰσθηματος, αἰσθηματος χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως. Τὸ πᾶν ἡρεμεῖ, τὸ πᾶν γαληνιά, τὸ πᾶν σιγᾷ. Αἶφνης ἐκ τοῦ ναοῦ ὁ πρῶτος τοῦ κροτοβόλου κρότος δίδωσι τὸ τῆς Ἀναστάσεως σύνθημα· σὺν τῇ Ἀναστάσει τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ πόλις ἀνίσταται· χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις πανταχοῦ διαχέεται· τὰ κωδωνοστάσια ἀπὸ ἀκροῦ εἰς ἀκρὸν ἤχουσι· τὸ πᾶν περικαλύπτει μυρσινόπλεκτος ζολῆ· τὰ ἐργοστάσια ἀναπετανύουσι θύρας καὶ παράθυρα, καλλωπίζονται δι' ἀνθέων, διὰ μυρσινῶν, διὰ δαφνῶν· σφάττονται βόες, ἐτοιμάζονται, μεταφέρονται ἀπὸ κροκοπλόκου εἰς κροκοπλίον, ἐκδέρονται θαλέοντες ἀμνοὶ, καὶ ἀναρτῶνται ἐπὶ ἐμπτηχόντων πασσάλων. Οἱ ἄνθρωποι ἀνακινούνται, συστρέφονται, δρῶσι, διαχέουσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἄπλετον χαρᾶν, καὶ οἱ παλαιότεροι, καὶ μᾶλλον εἰς τὰ ἔθιμα ἀφοσιωμένοι, ἀσπάζονται ἀλλήλους· ἄρχεται ἡ ζωῆ, ἡ τύρβη, ἡ κίνησις ἦν ὀπισθεν περιεγράψαμεν αἱ γυναῖκες, τὸ ἔργον πῆς οικιακῆς διαρρυθμίσεως, οἱ ἄνδρες τὴν κίνησιν, οἱ παῖδες τὰ ἄλλα. Λαμβάνεις μέρος ἐνεργῶν ἐν τῇ πανδήμῳ ταύτῃ τελευτῇ τῆς παραμονῆς· ἵστασαι ἐν μέσῳ τύρβης καὶ ἀνακινήσεως, οὐχὶ ἀπλοῦς θεατῆς, ἀλλ' ἐτοιμὸς νὰ δράμης, νὰ ἐξοδιάσῃς. Στρέφεις ἐνθεν, κινεῖσαι ἐκεῖ βλέπεις μυρσινοτόλιστα καταστήματα, σπαίροντας βόας, στίλβοντας ἀμνούς. Σοὶ ἐπέρχονται σκέψεις περὶ ἐξωνήσεως, διαλογισμοὶ δαπάνης, ἀλλὰ διαλογισμοὶ γλυκεῖς ὡς αἱ φαιδραὶ τῶν παραμονῶν ἡμερῶν. Καὶ ἐν τῇ χαρᾷ ταύτῃ, καὶ ἐν τῇ ἀγαλλίασει αἰφνης πλησθεῖ τὰ ὄψα σου, μία λυπηρὰ λέξις ὀπισθεν σου ἢ πλαγίως ταπεινῶς προφερομένη «ἐλ ἐ μ ο σ ὑ ν η». Στρέφεται· βλέπεις πτώσσοντα πρεσβύτερον ὄδηγούμενον ὑπὸ παιδὸς ἡμιγύμνου, ἐπὶ τῶν συνεσταλμένων τοῦ ὁποίου ὀφθαλμῶν ἐπανοίει σα-

γῶν δάκρυτος θαλεροῦ, μετὰ συγκινήσεως καὶ ἡμισβέστου φωνῆς ἐπαιτοῦντα τυφλὴν μητέρα καθοδηγούμενην ὑπὸ παιδείκης ἧς τὸ δειλὸν βλέμμα, καὶ ἡ ἡμικεκομμένη τῆς ἐπαιτείας φωνὴ σοὶ ὑποδεικνύουσι ὅτι ὅπως συμπετάσῃ καὶ ἐκείνη τῆς χαρᾶς καὶ τῆς τέρψεως ἔχει ἀνάγκη ἐνός λεπτοῦ. Ἴσως ἄλλοτε ἐτέρπετο, ἡγαλλία, ἐνεθουσία ἐν ταῦταις ἡμέραις, ὅτε πραύγελως αὐγῇ διηνογέτο πρὸ τῶν ζωηρῶν ὁρμημάτων τῆς, ἀλλὰ ἦν στερεθεῖσα φωτὸς καὶ κόσμου, καὶ ἐναπομείνασα ἔρημος τῆς δυστυχίας θυγάτηρ σοὶ αἰτεῖ ἐν λεπτόν· ἐν μόριον — τῶν ὄσων ἀπειδῶς σήμερον ἐξοδεύεις, μίαν σταγόνα ὕδατος ἀραιρεθεῖσαν ἐκ τοῦ πολυχεύμονος ὠκεανοῦ ἐξ οὗ ἤντησας ἀνυπολογίστως τὸ ἐξοδεύμενον τῆς σήμερον χρῆμα. Ὡ μὴ τὴν ἀπωθήσῃς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, μὴ τῇ ἀρνηθῆς τὸ λεπτότατον ἐκείνου λεπτόν· διατήρησον κρυφαίαν χαρὰν καὶ ἐλπίδα, ὅτι δι' ἐνός λεπτοῦ συνετέλεσας εἰς μικρὰν ἀπόλαυσιν μίαν δυστυχίαν. Μὴ δηλητηριάσῃς διὰ τῆς ἀρνήσεως τὴν παραμονὴν τῆς ταλαινῆς ἧτις πλανωμένη εἰς κόσμους ξένους δι' αὐτὴν, εὐρίσκει μίαν εὐεργετίαν ὅσας, ἐν φίλτατον καταφύγιον, τὴν φιλευσπλαγγχον χεῖρα σου. Καὶ διατί σοὶ τείνει τὴν ἔρημον χεῖρα; Ὅπως ἐφοδιασθῆ διὰ τῶν τὸν καλλωπισμοῦ ἀθυρμάτων; ὅπως προμηθευθῆ κανὲν νόστιμον δι' ἐκείνην ἀντικείμενον; Οὐχί· ἀλλ' ὅπως ἀπολαύσῃ τροφῆς πτωχικῆς καὶ ἀπερίττου. Τὸ πρὸ ταύτης σκότους ἴσως ἴδει ἡλίου καὶ σελήνης μεϊδιάμα, τὴν ἔρημον δι' αὐτὴν πόλιν ἴσως περισκοπήσῃ ἀναπτυσσομένην ὡς ὅλην αὐτῆς τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν καλλονὴν, τερπομένην πρὸ ταύτης καὶ ἀγαλλομένην, ὅταν αἰσθανθῆ ὅτι διὰ τοῦ λεπτοῦ σοῦ καὶ τοῦ ἐτέρου, θέλει νοήσῃ τὸ ὕψος καὶ τὸ κάλλος τῆς ὑστεραίας.

Τοιαῦτα εἶνε αἱ γοητεῖαι ὡς ἐκτυλίσσοσαι πρὸ ἡμῶν αἱ παραμοναὶ μας· ταῦτα εἰσι τὰ θέληγτρα ἐκεῖνα ἄτινα ἀνυψοῦσι τὸ κάλλος καὶ τὸ ὕψος τῆς ὑστεραίας, ἧς ἡ προτεραία εἶνε τὸ ἀδιάλειπτον μέλημα παντός, ἡ κυρία τούτου μερίμνα, ἡ ἀπαραίτητος αὐτοῦ ἀσχολία. Πρὸ τῆς παραμονῆς ταπεινοῦται πᾶσα ἄλλη σκέψις, πρὸ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τύρβης ταύτης καταστέλλεται πᾶσα ἄλλη φροντίς. Ὁ λαὸς ἀποτελεῖ σύμπας μίαν οἰκογενειακὴν ἐνότητα, περὶ οὐδενὸς ἄλλου

μεριμνῶσαν ἢ περὶ τῆς αὔριον. Αἱ ὀρθηκεῖαι καὶ τὰ ἔθιμα πάμπολλα καθιέρωσαν τοὺς διαφοροὺς τῆς γῆς λαοίς· καὶ ἂν ἡ σκέψις καὶ ὁ ὀρθὸς νοῦς κατὰ τὸ ἐνὸν ἠδυνήθησαν παρεμπεσοῦσας καὶ διαφυγούσας τινὰς μαριὰς νὰ ἐξαφανίσαισι, πολλῶν μᾶλλον ἡ σελασφόρος τοῦ Χριστιανισμοῦ λαμπρὰ διαχύσασα ἀπλετον φῶς ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἀφ' ἐνός μὲν μετέβαλε καὶ ἐξημέρωσε τὴν αὐταπατομένην τοῦ ἀνθρώπου διάνοιαν, ἀφ' ἐτέρου δ' ἀνύψωσε τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα εἰς σφαῖραν πλήρη ὕψους καὶ ἐνεθουσιασμοῦ.

ΓΕΩΡ. Α. ΜΑΝΕΣΗΣ

ΔΕΝ ΛΗΣΜΟΝΩ

Δὲν λησμονῶ ἐγὼ ποτέ, ὅσοι ἂν περάσουν χρόνοι, ὅσω κι' ἂν λένε οἱ ἀκαρδοὶ τὸν ἔρωτα λησμονεῖ, τὴν νεῖά ποῦ με σκλαβώνει ποτέ δὲν λησμονῶ.

Νὰ λησμονήσῃ πῶς μπορεῖ ἡ ἀκαχὶ [καρδιά μου τοὺς παιδικίους μου ἔρωτες τὰ πρῶτα δνειρά μου; τὸν θελκτικὸ φονιά μου ποτέ δὲν λησμονῶ.

Τέτοια κανεῖς τὰ λησμονεῖς; τ' ἀηδόνια λησμονῶνε εἰς τῆς νυκτὸς τὴ σιγαλιὰ γλυκὰ νὰ τραγουδᾶνε; τὰ λούλουδα ἐσχᾶνε τὴν ἀνοιξὶ ν' ἀνοῦν;

Τὸ κῦμα τ' ὀλογάλανο ποτέ του λησμονεῖ τὰ φουσκωμένα στὸ γυαλὸ πλευρά του νὰ χτυπᾷ; στὸ θράχο νὰ σκορπᾷ τὸν κάτασπρο τ' ἀφρό;

Τὸ φεγγαράκι τὸ γλωμὸ ποτέ του λησμονεῖ τὴν ὠμορφὴν τὴ λάμψιν του στὴ γῆ μας νὰ σκορπᾷ;

τό ρόδο λησμονάει
νά χύνη μυρωδιά ;

Κι' ἐγώ ὁ φτωχὸς πῶς ἤμπορῶ
ποτὲ νὰ λησμονήσω
τὴν νεῖά σου τόσο ἀγάπησα
ἀκόμη πρὶν ἀνθίσω ;
μπορῶ νὰ λησμονήσω
τὰ πρῶτα μας φιλιὰ ;

Μπορῶ ποτὲ νὰ λησμονῶ
τὴν ὄμορφη ἀγκαλιὰ τῆς
τὸν ἴσκιό 'που μοῦ δίνασε
τὰ καστανά μαλιὰ τῆς
τῆ 'φλογερῆ 'ματιὰ τῆς
μπορῶ νὰ λησμονῶ.

"Ὅσα κι' ἀνλέν' λησμονήσε,
δὲν λησμονῶ τὸ στόμα
'που' και τὰ ρόδα ἐξήλευαν
τὸ ροδίνο' του χρώμα.
Καί εἰς αὐτὸ τὸ χῶμα
'Εκείνην θὰ ζήτῶ.

Ἐν Παρισίῳς Ἰβήριος, 1886

ΑΝΑΣΤ. ΠΡΟΝΤΖΑΣ

Πρὸς τὸν ἀξιότιμον κ. Διευθυντὴν τῆς «Κυψέλης»

Ἀνέγνω μετὰ πάσης σπουδῆς τὴν δημοσιευθεῖσαν, διὰ τῆς «Κυψέλης», ἀξιόλογον διατριβὴν τοῦ κ. Δι Μέντου, ἀφορώσαν εἰς τὸν ἔξοχον καλλιτέχνην ἰταλὸν τὸν ἀμάσκατον περὶ τὰ μέσα τοῦ 121'. καθ' ἡμᾶς, αἰῶνος.

Πᾶς τις ὀρεῖται, μετὰ ὁρσκειντικοῦ ὄντως σεβασμοῦ, νὰ μνημονεῖν τοῦ ὀνόματος τοῦ Μιχαῖλ Ἀγγέλου ἐν ὀδικαίῳ σημεινεται ἡ ἀναγεννηθεῖσα Ἰταλία. Εἰμὴ τι ἄλλο, ὁ θόλος τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ καὶ ἡ ἀπεικονίζουσα τὴν τ ε λ ε υ τ α ἰ α ν κ ρ ἰ σ ι ν τοιχογραφία ἐπακροῦσι πρὸς ἀσέβητον δόξαν τοῦτου τοῦ ἀειδαίου γλύπτου ἄμα τε καὶ ζωγράφου τοῦ ἐν ἐργῶσι ἀκαδεύσαντος, ἐπὶ τὴν στενὴν ὑφισταμένην συνάφειαν μεταξὺ τῆς τε γλυπτικῆς καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἀναπερνοῦται ἀληθῶς καὶ ἀναφλέγεται ἡ φαντασία ἀναπολοῦσα τὰ ἀραιουργήματα ταῦτα τῆς τέχνης, τὸ δὲ χάος τοῦ παρελθόντος διασχίζουσα, ἀ-

ναζικεῖ αὐτὸ τὸ ἀνώτερον ἰδανικὸν ὅπερ ἐμπνέουσι τὰ μαρτυρούμενα μνημεῖα τὴν ἐλληνικὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν. Ἀνὰ μέσον αὐτῶν τούτων, τὰ πρῶτα ἐμολογουμένως κέκτηται ἡ τὴν πατρικὴν ἐστία ἀτύχως φυγαδευθεῖσα ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Αὕτη ἴδω πρόκειται ἐν τῇ σημερινῇ μου ἀλληλογραφίᾳ.

Καθ' ὃν αἰῶνα τὸ γλυπτεῖον τοῦ Φειδίου ἐπεσφράγιζε ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἀπθιανάτις τὴν ἀφαρτον αὐτοῦ δόξαν, δὴλα δὴ πρὸ τριῶν καὶ εἰκοσίων ἔτων ἑκατονταετηρίδων, ἄλλος τις γλύπτης, ἀνόνομος, πρόλαβε δώσας ἑστὰ καὶ σάρκα, ἂν οὐχὶ καὶ αὐτὴν ἐπὶ τὴν πνοήν, εἰς τὴν ἄψυχον ὕλην, ἐξ ἧς ἀνέκυψε ἡ Θεὰ τῆς Καλλονῆς, ἡ γεννηθεῖσα ἐκ τοῦ ἄρου τοῦ Σαλάσσης.

Ἐπέπρωτο τὸ ἀκούμενον τοῦτου ἀγάλματι νὰ κοιμηθῆ κεκαλυμμένον ὑπὸ τὸ χῶμα, ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας. Οὐδεὶς δὲ ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ἐξόρυξις αὐτοῦ μόλις καὶ ὄλιγς τυχαίως ἐπετέλεθη κατὰ τὸ ἔτος 1820, ἐν τινὶ νήσῳ τῶν Κυκλάδων, ἐν αὐτῇ τῇ Μήλῳ, ἐξ ἧς ἐπωνομάσθη. Ὁ τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυς τῆς Γαλλίας δὲν ὤκησεν, ἕμας τῇ ἀποκαλύψει, ν' ἀποκτήσῃ καὶ νὰ προσαγγῆ αὐτὸ, ὡς πολυτίμον ἔδωρον, τῷ βασιλεῖ Λουδοβίκῳ τῷ ΙΗ'. Ἐπομένως ὁ μ α ρ γ α ρ ἰ τ ἰ σ ὀ τ ο ς, ὡς ἐκλήθη, — τῶν ἐν τῷ Αὐστέρῳ ἀρχαιοτήτων, λαμπρῶν ἐκτοτε τοῦ Μουσείου ἐναυθὰ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας ἐξέβαλλον ἀείποτε διαγεῖρον τὸν θαυμασμόν.

Ὁκ' ἐξέστιν ἔμοι ἀποπειρομένη κἂν τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ. αἰΜὴν! τοῦ Ὁμήρου ἡ γλώσσα ἀξία νὰ ὀμνήσῃ τὴν ἡγεμονικὴν ταύτην Ἀφροδίτην. Ὁ πῶς ποτ' ἂν ἦ, καὶ χάριν πῶν ὑπετέρων ἀναγνωστῶν, ἐπιτρέφατε νὰ φιλοξενηθῆ, ἐν ταῖς στήλαις τῆς «Κυψέλης» ἡ, ἐν μεταφράσει, κρίσις ἣν ἐξήνεγκεν ὁ ὀνόμαδος αὐτῆς Ἐλένης καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἄ Ἡ Ἀφροδίτῃ τῆς Μήλου

αἰΜακάριος ὁ Ἕλλην χωρικὸς, ὁ δὲ ἑνὸς κτίπου τῆς ἀξίνης τοῦ ἀποκαλύψας τὴν, πρὸ διασχίλων ἐπῶν, ἔντος σιτισπύρου ἀγροῦ, κατακεκαλυμμένην Θεάν! Χάρις αὐτῷ, ἡ τῆς Καλλονῆς ἰδέα ἀνήλθεν εἰς θεῖον ὕψος, ὃ δὲ κόσμος τῆς πλαστικῆς ἀνεύρεν ἦδη τὴν βασιλοῦσάν του.

αἰ Ἄμα τῇ ἐμφανέσει αὐτῆς, κατέρρευσαν οἱ θωμοί, ἠφανίσθησαν αἱ ἀπάται καὶ αἱ γοητεῖαι! Ὡς ἐν τῷ ναοῖ τῆς Γραφῆς, κατέπεσαν πρηνῆ ἀπαξία πανταίῳ τῷ εἰδωλῷ, ἡ Ἀφροδῖτῃ τῇ τῶν Μ ε σ δ ἰ κ ὠ ν, ἡ Ἀφροδῖτῃ τοῦ Καπιτωλίου, ἡ Ἀρλεσιανῇ Ἀφροδῖτῃ ἐταπεινώθησαν ἐνώπιόν τῆς ἴδῃ τοῦ δευτέρου. Νικηφόρου Ἀ-

φροδῖτῆς ἦτις περιώρισεν αὐτὰς ἀνεγερσιμῆς, ἐν δευτεροῦσῃ πλέον τῇ μορφῇ. Ἐτυγεν ἄρα γε παρὰ ὁ ἀνθρώπινος ὀφθαλμὸς νὰ περιλάβῃ ἐντελεσθεῖσαν μορφήν; Ἡ βοστρυχῶδης αὐτῆς κόμη, ἀτμηλῶς δεδεμένη, κυμαίνει ὡς τῆς ἡμερῶν θάλασσης τὸ κύμα. Ἰπὸ τοῦ πλάκτους, τὸ μέτωπον μήτε πρὸς τὰ κάτω κατ' ὑπερβολὴν πρόειε ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται νὰ παραστήσῃ τὴν ἔδραν τῆς θείας, τῆς μιᾶς, τῆς ἀμεταβλήτου διανοίας, Βυθίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ ὑπὸ τὸ μέγα τόξον τῶν ὀφρύων, καλὴ πνεται ὑπὸ τὴν σκιάν του, καὶ ἐγκεχαραγμένην ἔχουσι τὴν ὑψίστην ἐκείνην τυρλότητα τῶν Θεῶν ὧν τὸ βλέμμα, ζῆνον πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, ἀνέλκει πρὸς ἑαυτὸ διαχέον εἶτα τὸ φῶς τοῦ ἐφ' ἀπαντος τοῦ ὄντος αὐτῶν. Ἡ εἰς προσήρηται τῷ μετώπῳ διὰ τῆς εὐθείας καὶ καθαρᾶς γραμμῆς ἧτις ἀποτελεῖ τὸν τύπον τῆς καλλονῆς. Ἡμικλειστον τὸ στόμα, κελὸν παρὰ τὰ ἄκρα, ζωογονούμενον ὑπὸ τοῦ φωτός, ἐπισκιαζομένου διὰ τοῦ ἀνω χείλους, ἀπὸπνεῖ τὴν ἀδίλοτον πνοὴν τῶν ἀθανάτων. Ἡ ἔλαφρά αὐτοῦ κίνησις ἐπιφραγίξει τὸν μεγαλοπρεπῆ τύπον τοῦ πάγωνος σεσημειωμένου δι' ἔλαφρᾶς ἐπισκιάσεως.

αἰ Ἡ καλλονὴ ἐκείνη τῆς θείας αὐτῆς κεφαλῆς καὶ δίκην λάμπωος ἐκφέται ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὁ λαμῶς δὲν ἐπιδεικνύται τὰς μαλθακὰς τοῦ κίνου κινήσεις ἕξ ἡ ἀμύητος πλαστικὴ ἀποδίδει ταῖς Ἀφροδίταις αὐτῆς. Ἰσταται εὐθεῖ, στερεὸς, μονοῦ στρωγύλος ὁμοῦ στύλου προτομῆν ἐκατάξων. Οἱ ὄμοι στενοὶ ἀναπτύσσουσιν, ἐν ἀντιθέσει, τὴν ἀρμονικὴν τῆ θουσι, αὐτῆς; Ἐλένης; ἀξίον νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀποτύπωσιν τῶν κυλικῶν τοῦ ἔωμου, — στήθους τὴν αἰώνιον παρθενικὴν φιλοδοξηθέντος — στήθους ὁ ὁ Ἔρωσ δὲν ἐξησθῆναι διὰ τῆς ἀφῆς τῶν φιλημάτων του, — στήθους δυναμένου νὰ κορέσῃ τὴν δίψαν τῶν τεσσαρονκαδέκα παιδῶν τῆς Νιόβης, χωρὶς ν' ἄλλοιωθῇ ὁ τύπος αὐτοῦ. Ὁ κορμὸς παρουσιάζει τὰς ἐρρυθμοῦς καὶ ἀπλὰς ὑποτύψεις ἐξ ὧν ὑποδεικνύονται αἱ διαίρεσις τῆς ζωῆς. Τὸ δεξιὸν ἰσχίον, εὐκαμπτον ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς κλίσεως τοῦ σχήματος, ἐκτείνει τὴν κύνανσίν του ἕως τοῦ ὀλισθαίνοντος ἰματισμοῦ τοῦ καταπίπτοντος ἐκ τοῦ προτεταμένου γόατος εἰς πτυχᾶς μεγαλοπρεπεῖς.

αἰ Ἄλλ' ὅμως ἡ ἐξαισία καλλονῆ ἀνεκράτος τυγχάνει. Μόνη τοῦ Ὁμήρου ἢ τοῦ Σοφοκλέους ἡ γλώσσα ἀξία νὰ ὀμνήσῃ τὴν ἡγεμονικὴν ταύτην Ἀφροδῖτῆν. Μόνον τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐλληνικοῦ ρυθμοῦ δύναται ν' ἀποτυπώσῃ, ἄνευ ταπεινώσεως, τὴν ἐντελῆ μορφήν τῆς. Ποῖα τάχα λέξει, ἐπαρκοῦσιν, ὅπως ἐκφράσῃται τὸ θεομωπεῖες τοῦ τριῶ ἐροῦ αὐτοῦ μαρμάρου, τὸ θέλητρον καὶ τὸν τρόμον ἀναμῆς ὃν ἐμπνέ-

ει, τὸ ἐν τῇ ἀφελείᾳ ἰδανικὸν ὅπερ ἀποκαλύπτει; Τῆς σφιγγῶς τὸ ἀμείβωλον πρόσωπον ἦττον μυστηριώδες φαίνεται, τῆς κατ' ἐπιφάνειαν τόσον ἀφελούς καὶ νεαράς; ταύτης κεφαλῆς. Ἐξ ἐγκατατομῆς αὐτῆ θεομένη, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκφράζει τὴν ἡδυτάτην πραότητά, ἀφ' ἑτέρου τὸ στόμα συστέλλεται, ὃ ὀφθαλμὸς τρέπτει πλαγίως, δίκην προκλήσεως καταφρονητικῆς. Ἰδὲ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον. Ἡ ὄψις ἐπαρτήθη καὶ μόνον ἀπεικονίζει τὴν ἐν τῇ νίκῃ πεποιθήσιν, τὴν τελειότητα ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ. Ὁ ἀγὼν στιγμιαῖος ὑπῆρξε δι' ἑνὸς μόνον ἐλέμματος, ἡ Ἀφροδίτῃ ἐξερχομένη τῶν ὑδάτων, κατεμέτρησε τὸ κράτος αὐτῆς. Θεοὶ τε καὶ θνητοὶ ἀναγνώριζουσι τὴν ἰσχὸν τῆς... Τίθησι τὸν πόδα ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἡμίγυμος προσάγειται εἰς τὴν λατρείαν τῶν ἀνθρώπων.

αἰ Ἴηλην ἀλλ' ὅμως αὕτη ἡ Ἀφροδίτῃ οὐκ ἐστὶν ἡ μάκτιος Κύπρις τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τοῦ Ὀιδίου, ἡ τὰς ἐρωτικὰς πανουργίας διδάσκουσα τὸν Ἔρωτα καὶ εἰς τιμὴν αὐτῆς θύουσα τὰ λάγνα πτηνὰ. Αὕτη ἐστὶν ἡ Ὀυρανία Ἀφροδίτῃ, ἡ Νυκτερός, ἡ ἐσσεὶ ποθουμένη ἀλλὰ καὶ ἐσσεὶ ἀκτινος, ἡ ἀκρατος ὡς ἡ ζωὴ ἧς τὸ ἐπικεντρον πῦρ κείται ἐν τοῖς στήθεσιν αὐτῆς, ἡ ἀήτητος ὡς τὸ θέλητρον τῶν γενεῶν οὗ προστάται, ἡ ἀγνή ὡς ἡ αἰώνιος Καλλονὴ ἣν προσποιοῦσα. Ἡ Ἀφροδίτῃ ἐστὶν ἐκείνη ἣν ἐλάτρευον ὁ Πλάτων, ἧς τ' ὄνομα, — Venus victrix, — εἰδίδετο ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ὡς σὴνθημα, τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, τὴν προτεραιὴν τῆς ἐν Φαρσάλῳ μάχης. Ἡ δημογορῶς ἐστὶν αὕτη, ἡ σάπειρα εὐδὲς, ἡ αἰτία τῶν μεγάλων ἐργῶν καὶ τῶν ἠρώικων ἐπιχειρήσεων. Ὁ, τι ἀγῶν ἐν τῇ ἐπιχειρᾷ ἀγάπῃ, ἡ ψυχὴ τῶν αἰσθήσεων, ὁ γόνιμος σπινθήρ, τὸ ἐν συγκράματι ἀγροίκων παθῶν μεμνημένον θεῶν αὐτοῦ μόριον, ταῦτα πάντα ἀποδικαίως εἰς αὐτὴν ἀνίκουσι. Τέλλα δ' ὅσα εἰς τὰς κοινὰς προσήκουσιν Ἀφροδίτας, εἰς τὰς ἐσθηλοῦς ἐκείνας ἀπομιμήσεις τοῦ τύπου αὐτῆς, οἷνας περικοσμούμεναι μὲ τὰς ἰδιότητες τῆς στερεοῦσινται τὸ ὑποστήλωμα αὐτῆς. Τινὲς φρονούσιν ὅτι ὁ ἀκρατοῦρικισμὸς αὐτῆς ποῦς ἐρεῖδεται ἐπὶ σφάραξ; τὸ σύμβολον τοῦτο συμπληροῦ τυχὸν τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς. Βέβαιον οἱ ἀστέρες, ἐν ῥυθμῷ, πέριξ τῆς Ὀυρανίας Ἀφροδίτης καὶ ὁ κόσμος ὑπὸ τὸν πόδα τῆς κυλιεταὶ ἀμυνόμενος.

αἰ Ἡ Ἀφροδίτῃ τῆς Μήλου ἀπεδόθη τῷ Πραξιτέλῃ. Δι' ἀγραφῆς τ' ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς ἀμολύτου ὑποβιβραῖ. Ὁ Πραξιτέλης, κατ' εἰκόνα τῶν ἐταρῶν, ἐμύρρανε τὰς Θεὰς του. Ἐγλύθησε τὸ μάγμαρον τὸ ὑπὸ τοῦ Φειδίου ἀποθεῖσθαι. Ἡ τῆς Κνίδου Ἀφροδίτῃ τοῦ ἀνεφλέξε τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ ἀκαθάρτου θυμοῦ. Τῷ Παρθενῶνι σύγγηρος ἡ μεγάλη Ἀφροδίτῃ

συνελήθη και ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς τῆς διανοίας ὡς οἱ ἥρωες αὐτοῦ και οἱ Θεοί. Μηδὲ ἄτομον σαρκὸς ἐν κάρχει ἐν τῷ σενῶ αὐτῆς μαρμάρου. Οἱ χαρακτηρισμοὶ τῶν προσώπων μηδὲ μὴ ἀναποδιδουσι ὁμοιότητα, αὐτὸ δὲ τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἡ χάρις περιβάλλεται τὴν ρώμην, μαρτυρεῖ τὴν ἐκ τοῦ πνεύματος γένεσίν του. Αὕτη ἐξῆλθεν ἐκ νοῦς ἀνδρικοῦ γονιμοποιηθέντος ὑπὸ τῆς ιδέας και οὐχὶ ἐκ τῆς προσασίας τῆς γυναικός. Ἀνήκει εἰς ἣν ἐποχὴν ἡ πλαστικὴ ἀπεικονίσε ὑπερφρεῖς μόνον τύπους και στοχασμοὺς ἀθανάτους.

Ὡ Θεά ! ἐπὶ στιγμὴν ἐπεφάνης τοῖς ἀνθρώποις ἐν τῇ λαμπρότητι τῆς σῆς ἀληθείας και δέδοται ἡμῖν νὰ θαυμάζωμεν τὸ φῶς σου. Ἡ ἀκτινοβολοῦσα εἰκὼν σου ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὸν Παράδεισον τῆς Ἑλλάδος, ὅτε, ἅμ' ἅλω ἐν τῇ τέχνῃ, ὁ ἄνθρωπος ἐξήγαγε τοὺς Θεοὺς ἐξ αὐτῆς τῆς κοιμωμένης ὕλης. Τίς ἀπ' αἰῶνων λεωφόρος ἤγαγε σε πρὸς ἡμᾶς, ὦ νέα δέσποινα ; Πόσον ἰσραὶ αἱ παρεδύσει αἶς ἐμύησες ἡμᾶς ! Καὶ αὐτὸς ὁ Ὀμηρος, παρῆειδε τὸ μεγαλειόν σου, αὐτὸς ὅστις παρεσάγει τὸ φάσμα σου εἰς τὸ δίκτυον ἐν ᾧ ὁ Ἥρακλος αὐτόφωρον συνέλαβε τὴν μοιχαλίδά ! Ἐπρεπε τῷ ὕμνωδῷ σου ἡ τρίλυρα ἦν ἔκρουεν ὁ Ὀρφεύς, μετὰ θρησκευτικῆς σεβασρότητας τῇ ἰσχῇ τῶν κοιλῶδων τοῦ ἀρχαίονος κόσμου. Τοῦ σοῦ πρωτοτύπου ἡ διασθορά και ὁ ἐξευτελισμὸς ταχῶς ἐλεύσεται. Πράκτεινται οἱ ποιηταὶ νὰ εἰς ἐκλυθίσωσιν ἐν ταῖς τρυφαῖς τῆς Ἀμαθούτος, νὰ ἐκρυβίσωσιν τὴν σὴν ιδέαν ἐν ταῖς ἀκολάστοις αὐτῶν ἐπινοήσεσι, νὰ κυλίσωσι τὰ θεηθλωμένα μέλη σου ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην, ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γλύπται θὰ εἰς παραστήσωσι δίκην ἐταίρας και ἑαχίχης, θὰ εἰς παρασύρωσιν εἰς τὰ ὄργια, χάρις τῷ μαρμάρῳ και τῷ χαλκῷ. Θὰ κάμωσιν τὸ εὐγενὲς ἀνάστημά σου εἰς ἀσελγῆ σχήματα ἢ ψυχὴ τῶν ἐταίρων θὰ εἰς οὐσία εἰς τὸ θεῖον σῶμα σου και θὰ διαρβήρη τὴν σὴν εἰκὼνα. Ἡ Ἀφροδίτη θὰ μεδιάση, θὰ προσποιηθῆ ἐπὶ αἰδημοσίῃ, θὰ ἐξέλθη τοῦ λουτροῦ, θὰ κτενήση τὴν κόμην της, θὰ προσβλέψῃ εἰς τὸ κέτοπρον . . . Τί πρὸς σέ, ὦ Θεά ! Ἀνέπαφος ἐξέρχεται τῶν ἱεροσῶλων αὐτῶν μεταμορφώσεων, Ὁ Δάντης, ἐν τῷ ποιήματί του, παρῆειδε τὴν τύχην ὡς εἰσεύσαν τὸν τροχόν της και ῥίπτουσιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, κατὰ μυστηριώδη διανοίαν, ὅτι ἀγαθὸν και κακόν, τὰ καπορθώματα και τὰς ἀποτυχίας, τὰ εὐτυχήματα και τὰς καταστροφάς. Οἱ ἀνθρώποι καταρροῦνται και καταγοροῦσιν αὐτῆς. . . « Ἄλλ' οὐδὲ τῶν ὕβρεων αὐτῶν ἀκούει. Ἀτάραχος, μεταξὺ τῶν πρωτοπλάστων ὄντων, περιστρέφει τὸν τροχόν της και εὐφραίνεται ἐν τῇ μακροχρόνῃ αὐτῆς.

Ὁὕτως ἡ μεγάλη Ἀφροδίτη δικαστοῖσα, ὡς ἐτυχεν, ἐν ταῖς ψυχαῖς, ὑψηλὰς μὲν ἐπινοήσεσι και φάουλους πόθους, ἰεράς ἡδονὰς και αἰσχυρὰς ὀρέξεις. Πλὴν ἡ ὕβρις δὲν ἐκινεῖται ἔω; εἰς αὐτὴν, δὲν τὴν προσβάλλει τὸ ὄνειδος, δὲν ἀνέρχεται μέχρις αὐτῆς; ὁ βόρβορος ὄν ἐκίνησεν. Ὁρθὴ ἐπὶ τῆς ὑποβάθρας της, εἰς ἐκὴν τὴν προστιλουμένην, περιστρέφει ἀταράχως τὴν ἐναστρον αὐτῆς σφαίραν.

Volge sua sfera e beata si gode.

Τίς εἰσερχόμενος εἰς τὸ Λαῦβρον, εἰς τὴν αἰθουσαν ἐνθα βασίλευει ἡ Θεά, δὲν συνηθάνθη τὸν ἱερὸν ἐκείνον τρόμον ὃν οἱ Ἕλληνας ἀποκαλοῦσι δ ε ι σ ι δ α ι μ ο ν ι α ν ; Ἡ στάσις αὐτῆς ὑπεροπτικὴ τυγχάνει και παρ' ὀλίγον ἀπειλητικὴ. Ἡ δὲ τῷ προσώπου ἐκφραζόμενη ἀνωτάτη αὐτῆς εὐδαιμονία, ἡ ἀνελλοῦτος εὐτυχία ἦν ἀρύεται ὅτι εὐτελες ἐκ τῆς ἰδίης οὐσίας, καταπλίσσει και ταπεινώνει. Δὲν ὑπάρχει σμελετὸς ἐν αὐτῷ τῷ λαμπρῷ σώματι, μήτε δάκρυ ἐν ταῖς τυφλοῖς ἐκείνοις ὀφθαλμοῖς, μήτε σπλάγγνα ἐν τῷ στελέγει ἐν ᾧ γαλήνην και τακτικὸν κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα ὡς ὁ κυλὸς τῶν φυτῶν. Αὕτη ἀνήκει εἰς τοῦ δευκαλίονος τὸ λίθινον γένος και οὐχὶ εἰς τοῦ ἀπὸ αἷμα και δάκρυα γεννηθέντος ἀπογόνου τῆς Εὔης. Μέννησο τοῦ Ἰ μ ν ο υ τ ῶ Ἀ π ὸ λ λ ω ν ι, ἀποδιδόμενου τῷ Ὀμήρῳ, ἐν ᾧ χαμογελεῖ ἐκείνη ἡ στροφή μεστὴ καταφρονήσεως δ' ὀλυμπιακῆς και τόσον σκληρῆς γαλήνης : α καὶ ἀ π α σ α ι μ ῆ ν αἰ Μοῦσαι, ἐν χορῷ, ἀνταποκρινόμεναι διὰ τῆς ὠραίας φωνῆς των, ὕμνουσαι τ' ἀθάνατα δῶρα τῶν Θεῶν και τὴν ἀτελεύτητον ἀθλιότητα τῶν ἀνθρώπων οἵτινες, ἄφρονες και ἀμύχανοι, εἰσοῦσιν ὡς δοκεῖ τοῖς ἀθανάτοις θεοῖς, και δὲν δύνανται νὰ ἐξεύρωσι τὴν θεραπείαν τοῦ θανάτου και τὴν κατὰ τοῦ γήρατος ὑπεράσπισιν. »

Ὡς ἄφρονες ἐλεύθερον τὸ φίλτρον νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ σοῦ. Κεκμηκὸς ἐκ τῶν ἀποριῶν και τῆς ἀγωνίας ἦν προξενουσίην αἱ νέαι ιδέαι, ἀναπαύθητι παρὰ τῷ σενῶ μαρμάρῳ ὡς ὑπὸ τὴν σκίαν ὀρθῶς ἀρχαίας. Πλήρης θὰ εἰσχωρήσῃ ταχέως ἡ εἰρήνη εἰς τὴν ψυχὴν σου. Τὸ ἀγαλμα θὰ εἰς περιπτυχθῆ διὰ τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ χαρακτήρων, θὰ συναισθανθῆς σεαυτὸν ὡς ἐμφοροχον ἐν ταῖς ἀκροτηριασμένους αὐτοῦ ἐραχίσι. Ἡρέμα θὰ εἰς ἀνύψωση εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀγροῦ κάλλους, Ἡ γαλήνης αὐτοῦ ζωτικότης θὰ μεταδοθῆ εἰς σεαυτὸν. Τὸ φῶς και ἡ τάξις θὰ γένωσιν ἐν τῷ νῶ σου ἐπισκοποσέμεν ὑπὸ κενῶν ὑγειοπολημάτων και κατατροχόμενῳ ὑπὸ φασμάτων γιγαντιαίων. Αἱ ιδέαι σου θὰ λάβωσι τὴν ἀπλὴν στροφήν τῶν ἀρχαίων διανοημάτων. Νομίζεις ὅτι ἀναγεννήσασαι κατὰ τὴν ἰδίαν

τοῦ κόσμου ὅτε ἐφθόσ; ὁ ἄνθρωπος; ἐβιάζεν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῆς ἀνοχομῆς γῆς και ὅτε ὁ μεγαλόφρωνος γέλωτος τῶν Θεῶν ἀντίχει ὑπὸ τοὺς θλόους τοῦ Ὀλύμπου ὡς φαιδρὰ βροντὴ ἐν εὐδίῳ οὐρανῷ.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Paul de Saint-Victor)

I. ΠΑΕΣΣΑΣ

Η ΕΝ ΖΑΚΥΝΘῶ ΠΑΝΩΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1728

(συνέχεια ὄρα προηγ. φυλλ.)

Τοῦ χρονικοῦ, ὅπερ ἐν τοῖς προηγουμένους φυλλαδίοις τῆς «Κυψέλης» ἐδημοσιεύσαμεν, ὁ αἰδιμος ἀρχιεπίσκοπος Νικόλαος Κατραμῆς (Φιλολογικά Ἀνάλεκτα σελ. 328) λέγει ὅτι συγγραφεὺς εἶνε ὁ Ἄγγελος Σουμάκης. Ὁ Κατραμῆς ἱστορεῖ ὅτι ὁ Σουμάκης ἐγεννήθη τῷ 1640 και εἶνε ὁ συγγραφεὺς τῆς διηγήσεως τοῦ Ρεμπελιοῦ τῶν Ποπολάρων γενομένου τῷ 1628, ἐκείνης τοῦ Ρεμπελιοῦ ἐναντίον τῶν Ἑβραίων γενομένου τῷ 1712 και ἐκείνης τῆς Πανώλους τῷ 1728. Ὁ Σουμάκης ἦτο σύγχρονος τοῦ Ρεμπελιοῦ. Διὸ δὲν ἐγεννήθη τὸ 1640, δηλαδῆ, δώδεκα ἔτη μετὰ τὸ Ρεμπελιοῦ. Ὁ Σουμάκης εἶνε πράγματι τοῦ Ρεμπελιοῦ ὁ συγγραφεὺς, ἀλλ' οὐχὶ και ὁ τῆς Πανώλους, ἡτις κατεμάστιξε τὴν Ζάκυνθον ἀκριβῶς ἑκατὸν ἔτη μετὰ τὸ Ρεμπελιοῦ. Ὁ πραγματικὸς συγγραφεὺς τῆς διηγήσεως τῆς Πανώλους. Τοῦλάχιστον τὸ χειρόγραφον, ὅπερ ἡμεῖς ἔχομεν, φέρει τὴν ὑπογραφήν του. Τὸν συγγραφέα τοῦ Ρεμπελιοῦ ἐναντίον τῶν Ἑβραίων ἀγνοοῦμεν, καθὸ τὸ χειρόγραφον, ὅπερ ἡμεῖς ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, δὲν φέρει ὑπογραφήν. Τοῦ Σουμάκη ὅμως δὲν εἶνε. (1)

(1) Περὶ Ἀγγέλου Σουμάκη και τοῦ Ρεμπελιοῦ ἐναντίον τῶν Ποπολάρων, προσεχωρῶς θὰ πραγματευθῶμεν ἐν τῇ ἐκείνῃ ἀνεκδότῳ ἐγγράφῳ.

Ἐν τῷ ἐνταῦθα ἀρχαιοφυλακτεῖον ὑπάρχει βιβλίον χειρόγραφον τοῦ τότε ὑγειονομείου φέρον ἐπιγραφήν Libro del Magistrato della Sanità, in tempo di Peste—1728—, ἐνθα ὑπάρχουσι πάντα τὰ διατάγματα δημοσιευθέντα κατὰ τοῦ ὑγειονομείου. Ἐν τῷ δὲ ὑπάρχει και ἡ σύντομος αὕτη περιγραφή ἐπίσημος, ἣν δημοσιεύομεν.

«1728. Insorge il contagio e si scuopre li 19 febraro s. v.

«Si elegge per ogni Contrada un capitano straordinario in aggiunta all'ordinario e due proveditori alla sanità per vigilar questi alla salute della Contrada e riferir a S. E. Proveditore e magistrato tutti gl'emergenti e quelli per essere pronti a far custodir le case poste in riserva con militia urbana e per custodir li beccamorti nella loro venuta in città.

«Si aggiunge all' attuale Mag.to della sanità un corpo di tre proveditori aggiunti che furono li sspp.li sig. Dom. Mocenigo, e Gio. Tomaso Angelo Sicuro li 22 feb. sud S. V. e sottoli 24 li SSpp.li sig. Co K.r Zorgi Capnissi e Andrea Gaeta d.r.

«Si providero quattro Beccamorti a spese della Comunità perchè havessero con la barca assegnatagli a tradur al Lazzeretto vecchio li persone attaccate dal morbo, levar li morti e seppelirli in fosse profonde col coprir li cadaveri con calcina viva, sgombrar le case degli infetti, e nettarle sotto la custodia di fortiguardie e assistenza personale dei Prov. alla sanità della contrada, ove fosse succeduto il funesto caso.

«Si distinò pure a spese della Comunità un chirurgo per la cura delle persone infette fra li recinti del Lazzeretto vecchio.

«Si erigge la prima barricata li 3 marzo nella Contrada di s. Antonio per l'infezione scoperta nella casa di Gerolamo Strati Pittor, Curumalo et altre.

«Si dilata questa nella seconda contrada per infezione d'altre case e si aggiunge altra Barricata nelle contrade di ss.

Apostoli et Ascensione per riasserar alcune case attaccate dal morbo.

«Si è serrato il Ghetto degli Ebrei facendolo custodir con forti guardie per l'infezione della casa del d.r Sacerdote m. f. e si sono ordinate et eseguite alcune Rarricate entro il Ghetto per esserni dilatato il male in altre case.

«Si fa riforma nel magistrato della sanità levando li Provveditori Aggiunti Mocenigo, Capnissi e Sicuro a quali si sostituiscono li sspp.li sig. Gio. Dario Serra e Marco Gambarà.

«Il sud. spet. Mocenigo fu spedito Prov. alla sanità al Lazzaretto vecchio per assistere a quel luoco guardato da buon numero di soldati urbani.

«Il spet. Capnissi fu eletto Prov. alla Sanità allo Scoglio di Maratonissi.

«Il Spet. Sicuro vien mandato Prov. alla Sanità nella villa Banato ove attaccò il contaggio.

«Fu scielto il scoglio di Maratonissi isolato e discosto per 18 miglia dalla città, ove si costruiscero a spese della Comunità alcune Barricate, due Tezzoni et un Ospitale per ivi brovare e sborrare gli effetti delle case infette per il corso di due quarantene.

«Furono spediti al scoglio tutti li mobili e ricevuti dal sud. spet. Capnissi con sborradori in numero sufficiente.

«Si leva da quell'impiego esso Capnissi e se gli sostituisse il Spet. Sig. Co Anastasio Capsochiefalo col grado di Prov. alla Sanità.

«Viene al scoglio assegnata una barca armata a spese della Comunità et un Guardiano a soldo pur della Comunità.

«Fu spedito in esso scoglio il strenuo Cap. Dom.co Casvol con soldati 18 con doppia paga et un capo bombardiere per assicurare quella gelosa contumacia da ogni sinistro con sufficiente monicion.

«Evacuate le case del Ghetto infette fu ordinata una rigorosa quarantena a tutti in esso rinserati per esponer allo sborro giornaliero tutti i loro effetti sino alla Soprintendenza appoggiata alli SSpp.

li sig. Gio. Dario Serra e Gio. Tomaso, Angelo Sicuro, levato da Banato dichiarato libero, e passati li 42 giorni senza alcun accidente hebbe il Ghetto la pratica.

«Si erigge un lazzaretto nuovo nell'ultimo angolo della città in Sabionera assistito da un Provveditore alla Sanità, servito da due Guardiani tratti a soldo della Comunità e da numerose guardie di milicia urbana per ivi tradursi le persone sospette, che sono mutate di abiti nuovi e senza alcuna sorte di mobili per ivi espurgarsi per 42 giorni e cicatrizzati gl' infetti esistenti al Lazzaretto vecchio ivi trasportarsi e terminar la loro quarantena.

«Cessato in morbo nelle contrade di Fanneromeni, s. Zorzi del Petruzzo, s. Andrea, s. Basilio, s. Zuane del Logotetti et Horti oltre il ponte si ordina l'espurgo di quei habitanti col brovo e sborro di tutti li loro effetti.

«Per levar la comunicazione delle suddette contrade col rimanente della città si fa una linea separatoria serrata da due porte custodite da due Provveditori alla Sanità assicurati da quella milicia.

«Alla soprintendenza d'essa linea furono destinati li sspp.li sig. Dom.co Mocenigo, co. K.r Zorzi Capnissi e Paolo Gaeta q. Paolo.

«Alle rimanenti Contrade della città, nelle quali tutte a riserva di quella della s.s. Anunziata vi fu il morbo s'è ordinata a tre alla volta la contumacia col sborro di tutti li loro mobili, visitate a quest'oggetto diverse case da S. E. Provveditore e tutte dal magistrato della sanità, Provveditori delle contrade, parrochi, medici et ufficiali delle Contrade.

«Per sollevar dal peso delle fatiche incessanti il mag.to furono eletti li sspp.li sig. Sp. Balsamo e Cesare Latino, Provveditori alla Sanità alla Rostellata del Molo.

«È ordinato al sp.le sig. Gio. Dario Serra di assicurar la Rostellata con doppi Ripari e di serrar tutte le venute alla Piazza del Molo, il che fu prontamente e

seguito con alcune porte a comodo del commercio: le chiavi di queste furono consegnate l'una all'illustro sig. Col.lo Stefano Ogliati, l'altra a suddetti provveditori alla sanità e queste porte vengono custodite da milicia urbana.

«Riformati per infermità li sud.ti sspp.li Balsamo e Latino, fu surrogato il sp.le sig. Zuane Nerulli.

«Custodita sufficientemente la parte di terra si tiene ancorata una pubblica galeotta a fronte delle barche della contumacia provenienti dalla Morea, ove grossava il contagio e da altri luochi sospetti.

«Per impedir li clandestini sbarchi per tutto il litorale dell' isola furono rinforzate le ordinarie guardie ne posti tutti o sian torri sotto la soprintendenza de sspp.li sig. K.r Costan. Gaeta e d.r Paolo Gaeta qu. Dem.o, l' uno alla parte della tramontana e l' altro per quella dall' ostro.

«Per dar mano alle forze di terra sono destinate due Barche armate a spese pubbliche e montate da due Provveditori alla sanità col debito di visitar incessantemente tutti li posti del litorale con segnali alla fortezza per ogni sera per la puntualità del servizio.

«Viene visitato frequentemente il scoglio da S. E. Provveditore e molte volte dal Magistrato della sanità.

S. E. Provveditor di frequente visita il lazzaretto vecchio per consolare gli infetti con abbondanti elemosine di pan, carne, vino e legne da fuoco.

«S. E. Provveditore spesso si trasferisce al Lazzaretto nuovo con li suddetti soccorsi e col vestire a suo peso tutti li poveri.

«S. E. Provveditore ha con abbondanti sovvegni soccorso tutta la Povertà della città con danaro, e biscotti, come fece giornalmente anco la Comunità.

«S. E. Provveditore esercitò la sua pietà con la frequenza della santa Comunione e con frequenti procescioni col sacrosanto Legno della Croce in fortezza, facendo benedire la Città.

«Cessato il contagio si dichiarisce libera la città et isola li 13 sett. s. v.

1728 nel qual giorno si portò procescionamente per tutta la città l' imagine del glorioso santo Caralambio, a cui si è eretto un magnifico tempio per voto universale dell'isola; servita la procescione da sspp.li Sindici Provveditori alla sanità coll'assistenza personale degli E.mi Rapr.ti e coll' accompagnamento di tutta la Milicia, del Reg. Col.lo Ogliati con tutte le insegne militari, havendo preceduta li 15 agosto s. v. altra procescione coll' Imagine della gloriosa sempre Vergine Maria di Scopò perpetua Nostra Prottrice.»

[ἀκολουθεῖ]

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΚΡΟΝ ΑΝΕΨΙΟΝ ΜΟΥ. (α)

Ἄρου ἔβραζε τὸ γάλα ἑτῆς μητρός του τὴν ἀγκάλην
Ποῦ ἐστὸ πρῶτό μας τὸ δάκρυ οὐρανίαν εἶναι δροσά
Τὸ ροδόπλαστο καὶ ὠραίο ἔργον ἐξανθὸ κεφάλι
Καὶ τὸ ἀκούμπησε ἑτῆς μάνας τὴν ὀλόθερον ἀγκαλίαν.

Τὸ ἔλεπα ποῦ σκεπασμένο εἶχε τ' ἀπαλὸ κορμί του
Κ' ἐπαράστανε τὴ θεὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ,
Τὴν μανοῦλά του θεωρώντας ἐπαίζε μετ' τὸ εὐζὶ του
Κ' ἐγελοῦσε μετ' τὸ γέλοιο τῶν ἀγγέλων τ' οὐρανοῦ.

Ἐλαμπαν τ' ἀθῶα του ἑμμάτια ὡσαν εὐτυχίαν ἀστέρια
Κ' ἐλαλοῦσαν κρυφῆ γλώσσα ποῦ δὲν ἦτον ἀπ' τῆ γῆ,
Συγχοσάλευε τὰ ἄσπρα τρυφερά του μικρὰ χέριχ
Καθὼς τὰ κουναί τ' ἀθῶο τὸ πουλί ποῦ κελαιδαί.

Ὁ! ιδέτε το, τοῦ εἶπα, ... τὸν Παράδεισο κυττάζει
Εἰς τὸ πρόσωπο τῆς μάνας, λὲς καὶ βλέπει τὸ Θεό,
Τὸ καθένα κίνημά του ἡ μανοῦλά του ζετᾶζει
Καὶ τῆ γλώσσᾳ του γνωρίζει καὶ τὸν κάθε λογισμό.

(α) Τὸ ἀνωτέρω ποιημάτιον ἐποίησα διὰ τὸν ἀνεψιὸν μου Νικόλαον Φρ. Καφονόφαλον μετὰ ἑξ μῆνας ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς αὐτοῦ, τοῦ χλοῆς τὸ ἔτος 1864.

Τ' εἶναι μάναξ, μόν' ἐκεῖνη 'ποῦ ἔχει μάναν ἄς ἀπαντήσῃ
Ποῦ τῆς φαίνεται πῶς χίλιους θησαυρούς 'στὰ χέρια' λλαί
Θρόνοι, σκήπτρα βασιλέων, ὅλη ἡ κάτω κι' ἄνω Κτῆσι;
Εἶν' γιὰ 'κεῖνη τὸ παιδί της τ' ἀγγελουδί ὅπου κρατεῖ.

Στοῦ παιδιοῦ τὴν ἀγρυπνία χαίρεται ὅπ' ἀγρυπνίαι
Καὶ μαζὶ τοῦ νὰ κοιμᾶται καὶ μ' ἐκεῖνη νὰ ζυπνᾷ,
Εἰς τὴ κλάψα του γελώντας τὸ γλυκοπαρηγορεῖ
Κι' ἀπ' τὸ κάθε του τὸν πόνο νέα ἀγάπη τοῦ ἀποχτᾷ.

Μοσχοβολισμένη αἶμα σιγαλὰ τὸ ναναρίζει
Κ' ἡ Παρθένα ἀπὸ τὰ ὕψη τὸ φυλάει καὶ τὸ θωρεῖ,
Καὶ τὸ Ἅγιο τὸ παιδί της ἐνθυμούμενη δακρύζει
Καὶ σκορπᾷ τὸ θεῖο της ἔλεμμα 'στὸ παιδί φεγγαβολή.

Μὲ τὴ μάνα του τ' ἄθω παίζοντας ἀποκοιμήθη
Καὶ ἀώρατοι ἀγγελοὶ 'στὰ χρυσὰ του τὰ μαλλιά
Γύρω ἀνοίξαντὰ φτερά τους, γιὰ τὶ δῶ 'στὸν κόσμο ἐνδύθη
Μόλις ὅταν ἐγενήθη τὴ 'δική τους φορεσιὰ.

ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΚΑΥΟΚΕΦΑΛΟΣ.

(2) ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΚΡΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ὁ ἀνθρώπος πρέπει καθ' ἐκάστην ν' ἀκούη
γλυκὺ τι ἄσμα, ν' ἀναγινώσκῃ ὠραῖόν τι
ποίημα, νὰ βλέπῃ ἐξοχόν τινα εἰκόνα καὶ, εἰ
δυνατὸν, νὰ ἐκφράξῃ ὀρθὰς τινὰς ἰδέας. Ἄλλως
γάνει τὸ αἶσθημα τοῦ τελείου καὶ τοῦ καλοῦ
καὶ τὴν πρὸς ταῦτα τάσιν ἀμβλύνεται.

Ἡ ἐκπλήρωσις καθήκοντος καταλείπει
πολλὰ εἰς τὴν ψυχὴν αἶσθημά τι παρόμοι-
ον μὲ τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος, προερχόμε-
νον ἀπὸ τὸν φόβον μήπως δὲν ἦτον ἀρετὸν
ὅ,τι ἐκάμαμεν.

ΓΚΑΙΤΗΣ.

Ἀπέθιξε τὸ σῶμά σου ἀπὸ πάσης πλαστῆς
καὶ περιττῆς ἀνάγκης καὶ φιλοτιμοῦ ἐπὶ τῇ
ἀπλότῃ τῷ βίῳ σου καὶ ἐπὶ τῷ ἐυαριθ-
μῷ τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν σου. Ἐπέχων
πάσης τρυφιλότητος, ἀγαπῶν δὲ τὰ αὐστηρὰ
ἦθη, καὶ ἐπομένως ἀνεξάρτητος καὶ ῥωμαλέος
διαμένων, διασώζεις μετὰ τῆς ὑγείας τοῦ
σώματος ψυχὴν ἐλευθερὰν καὶ κρατερὰν, ἱ-
κανὴν πρὸς πᾶν μέγα καὶ γενναῖον ἔργον.

Τὰ παραδείγματα, ἅπερ τοσάκις εἶδες, ἢ
ἰδία σου πείρα καὶ αὐτὴ ἡ καρδιά σου ἀρ-
κούντως σοὶ λέγουσιν, ὅτι οὐχὶ ὁ ἐν ὕψη-
λῷ βαθμῷ καὶ ἐν ἀξιώμασι διατελὼν ἀ-
πολαμβάνει τὴν ἀληθῆ τιμὴν τῶν ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἀδιαφόρος ἐκ τῶν μεγάλων καὶ ἐκ τῶν
μικρῶν παρὰ πάντων τιμᾶται μόνος ἐκεῖ-
νος, ὅστις διακρίνεται ἐπὶ ἀρετῇ καὶ ἐπὶ
ἰδιάζοντι εὐγενεῖ τρόπῳ. Πρὸς τὴν ἀληθῆ
ταύτην λάμπιν στρέψον τὴν φιλοτιμίαν σου.
Ἐὰν ὄντως ἡ ἀρετὴ σὲ ἐμπνέη, εἴαν ἐν
τῷ πνεύματί σου τὰ χριστιανικὰ φρονήμα-
τα ἀντικαθίστῳ τὰς ἀξιώσεις τῆς ἀ-
λαζονείας, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον θέλεις ἐπι-
ζητεῖ τὴν ἐπιδοκιμασίαν καὶ τὸν ἔπαινον
τοῦ πλήθους· διότι θέλει ὑπάρχει διὰ σὲ
ἀνωτέρα κρίσις καὶ ποθεινότερα ἐπιδοκιμα-
σία, ἡ κρίσις καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία τῆς συν-
ειδήσεώς σου.

Ἡ τάξις τῶν θεσπιθῶν δὲν γινώσκει νὰ
ζητῆ ἢ διὰ τῶν δημοσίων χρημάτων οὐδεμίαν
βιομηχανίαν οὐδὲν ἐμπόριον, οὐδὲν ὅπερ ἀ-
πορῆσει οἰκονομῶν, φαίνεται αὐτοῖς εὐπρεπῆς
ὑπαρξίς.

Ἡ δημοσίος ἀσφάλεια, ἥς ἀνεῦ δὲν δύναται
νὰ ὑπάρξῃ οὔτε πίστις οὔτε συσῶρευσις κε-
φαλαίων, δὲν ἀρκεῖ εἰσέτι ὅπως ἀναπτύξῃ
πάντας τοὺς πόρους ἐνὸς ἔθνους· ἀπαιτεῖ-
ται ἢ μὲν ἄμιλλα ὅπως ἐνθαρρύνῃ τοὺς
ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐργασίαν, οἱ δὲ νόμοι
ὅπως ἐξασφαλίζωσιν αὐτοῖς τὸ προῖόν αὐτοῖς.

Ὁ λαὸς δὲν καθιστᾷ εὐτυχεῖ τὸν ἄνθρω-
πον ὅστις ὑπηρετεῖ αὐτὸν ἢ διὰ τῆς ἱκανο-
ποιήσεως τῆς συνειδήσεως· δὲν δύναται νὰ
ἐμπνεύσῃ ἀφοσίωσιν ἢ εἰς τοὺς φίλους τῆς
δικαιοσύνης, εἰς τὰς καρδίας αἰτίνας προ-
θύμως θυσιάζουσι τὰ συμφέροντα εἰς τὰ
καθήκοντα αὐτῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς ὅστις θέλει νὰ ἐνεργῇ
τὰ πάντα, νὰ διατάτῃ τὰ πάντα καὶ ὅστις
εἶνε ζηλότυπος διὰ τὴν ἐξουσίαν, ὡς πε-
ρὶ τινος προσωπικῆς ἀπολαύσεως, ἀρμό-
ζει εἰς τὰς αὐλὰς, ἀλλ' οὐχὶ εἰς τὰ ἔθνη.